

CHILE BULLETTINEN

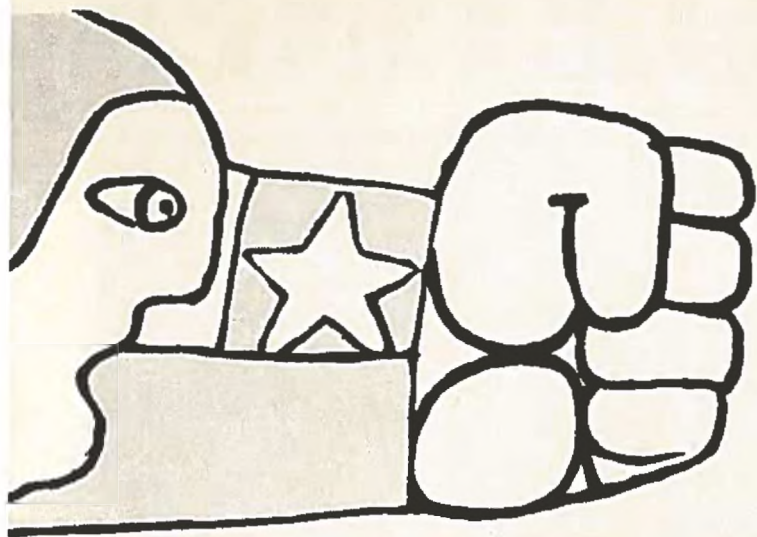
Nr 2 1976 Årgång 4

Pris 2:50

STÖD
MOTSTÅNDET-

BOJKOTTA
DIKTATUREN!

Stöd Hamns blockad!

Hamnarbetareförbundet genomför nu den hittills största bojkottaktionen i Sverige som stöd åt sina kamrater i Chile. Under tre månader slipper inte ett gram koppar in i landet. Inte heller ett päron, inte heller en sko från juntans Chile.

Aktionen är stor, men den borde varit större. Om även LO-anslutna fackförbund slöt upp och gjorde blockaden total, då skulle de svenska arbetarna kunna ge ett ännu större bidrag till motståndskampen i Chile.

Från och med den 1 mars och tre månader framåt blockerar Hamnarbetareförbundet all import från Chile. Samtidigt kräver de av juntan

att den friger alla fackliga och politiska fångar,

att planerade rättegångar mot olika folkledare inställs, och

att de fackliga rättigheterna, särskilt förhandlings- och strejkrätten, garanteras.

Hamns blockad måste få allt stöd för att bli så effektiv som möjligt. Under de tre månader blockaden pågår kommer normalt mycket varor från Chile – bland annat koppar och, mot slutet av perioden, frukt.

■ Men de företag som bedriver handel med knektarna i Chile har inga moraliska beaktligheter. De struntar i att de genom sin handel blir medskyldiga till juntans terror. De kommer också att på alla sätt försöka sabotera blockaden – genom att ta in varorna landvägen, genom att dölja vilka varor som är chilenska och genom att försöka använda Transportanslutna hamnarbetare som blockadbrytare. Detta har förekommit under Hamns tidigare blockader.

Utvidga bojkotten!

Företagens skamliga agerande måste bemötas. Andra arbetsgrupper kan följa Hamns exempel. Om de Transportanslutna vägrar befatta sig med chilenska varor, om de handelsanställda vägrar sälja de som företagen lyckas smugla

in, om metallarbetarna vägrar bearbeta chilensk koppar, då kommer bojkotten av mördarjuntans varor att bli total. Då kommer den svenska arbetarklassen att ge ett betydelsefullt stöd åt motståndskampen i Chile.

Vad menar Transport?

En minoritet av de svenska hamnarbetarna är anslutna till Transportarbetarförbundet. Transport har hittills vägrat att delta i Hamnarbetarförbundets aktioner mot Chilejuntan, vilket gjort att dessa inte har blivit så effektiva som de kunde varit.

Det är Transport som representerar de svenska hamnarbetarna i ITF, och när Transport går emot kraven på bojkott så brukar det vara med hänvisning dit. Så här säger t.ex. Hans Ericson, Transports ordförande, i Dagens Nyheter den 2 februari i år:

– Vi brukar alltid konsultera ITF (...) i frågor om bojkott och blockad. Och det är väl inte omöjligt att det blir någon internationell aktion. Vid ITF-kongressen 1974 beslöts om en tvådagarsblockad mot chilenska varor. Sedan fick ITFs generalsekreterare i uppdrag att förbereda lämpliga ytterligare åtgärder.

Så skjuter Transports ledning ansvaret ifrån sig. Tills vidare skall man »avvakta», vilket i klartext innebär att man tänker fortsätta att sabotera Hamns aktioner.

Hans Ericson lägger ansvaret på ITF, och särskilt på dess generalsekreterare, Charles Blyth. Vad har då han att säga?

Den 13–14 november hade ITFs exekutivråd ett möte som bland annat behandlade Chile. I ett cirkulär till anslutna organisationer från den 19 november 1975, undertecknat av Blyth, kan man läsa följande:

»Exekutivrådet ansåg emellertid att ITF skulle ha försummat sin plikt om federationen ej vidtog praktiska åtgärder

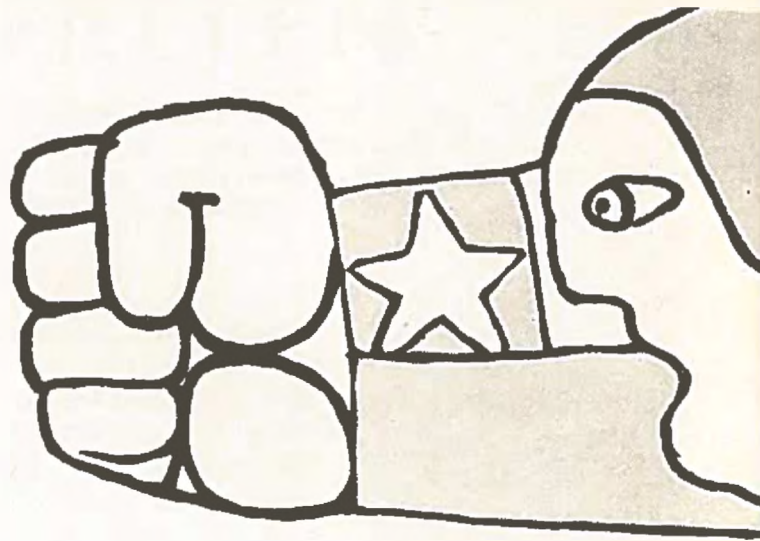
för att övertyga juntan om den internationella fackföreningsrörelsens fundamentala opposition mot dess politik och praxis. Man beslöt därför att ITFs medlemsorganisationer från och med den 1 januari 1976 skulle inleda ett praktiskt trakasseringsprogram mot chilenska transporter. Närmare uppgifter om detta beslut kommer att tillställas er i god tid... Under tiden kommer ITF att noga följa utvecklingen i Chile och hålla nära kontakt med de fackföreningsmännskor där som på ett genuint sätt försöker försvara de chilenska transportarbetarnas intressen.»

I ett cirkulär från den tionde december rekommenderar ITF bland annat punktboj-

Juntan torterar - bolagens profiterar.

Pappren på bordet!

Allt fler fackliga organisationer kräver en effektiv ekonomisk bojkott av Chilejuntan. Men fackets möjligheter till direkt handling begränsas av att de oftast inte vet om deras företag handlar med Chile eller ej. Dessa uppgifter är nämligen hemliga. . .

I »den ekonomiska demokratin» tid förnekas svenska arbetare och tjänstemän den självklara rätten att veta med vilka länder och företag deras bolag handlar!

Svenska företag vill gärna framstå som lite mer rumsrena än kollegerna ITT och United Fruit. Därför vakar de noggrant och ängsligt över alla uppgifter som kan bli besvärande för deras goda rykte, bland annat information om vilka de handlar med. Men också den svenska statens officiella statistik är uppbyggd på samma sätt: enskilda företag skall ej namnges. I Statistiska centralbyråns offentliga uppgifter över im-

port och export anges således bara produkter och länder, inte företag. Ibland samlas dessutom många produkter i klumpsummor för att det inte ska gå att identifiera företag som har i det närmaste monopolställning.

■ Den artikel om svenska företags import av Chilesalpetar som publicerades i nr 7/75 av Chilebulletinen byggde därför i huvudsak på andra källor än de offentliga. Sådant arbete är omständligt,

tidskrävande och nyckfullt – ibland saknas de rätta kontakterna och det är svårt att komma vidare. Detta är orimligt. Rätt till fullständig information om det egna företagets handel – utan tystnadsplikt! – måste vara ett grundläggande fackligt krav också av många andra skäl än för att kunna bojkotta Pinochetjuntan.

Så länge som företagen gömmer sig bakom hemligstämplarna måste det vara deras sak att bevisa att de inte handlar med mördarna i Santiago. Vi måste peka ut alla de företag som kan tänkas stödja juntan och utgå från att de gör det ända tills de själva bevisar motsatsen.

Exporten har ökat

■ Som framgår av tabellen härintill så ökade de svenska företagens export till Chile kraftigt under år 1974, juntans första år vid makten. Under samma tid svarade enligt våra uppgifter sex företag för över hälften av den totala svenska exporten till Chile. Vi ringde upp några av företagen för att få en kommentar. Gemensamt för dem alla var den ytterst försiktiga, »tungvaktande», attityden med så få och korta kommentarer som möjligt. De var samtliga påtagligt besvärade av frågorna.

Handel – ej politik

På SKF:s huvudkontor i Göteborg kommenterade informationschef Lars G. Malmer den ökade exporten så här:

– Vi har sedan 1916 ett försäljningsbolag i Chile. Detta har således funnits där under alla dessa år, oavsett vilken regim som suttit vid makten.

Vår uppgift är att göra affärer, inte att bedriva politik. Vi följer helt de svenska lagarna och förordningarna och gör absolut inget oriktigt. Det är regeringens och LO:s sak att agera om de vill, inte vår.

Ungefär likadant lät det från den ansvarige för press-tjänsten på Volvo i Göteborg, Carl-Magnus Hallberg. Han tillade också:

– Vi har dessutom ett stort kundansvar – vi kan ju inte bara överge alla de Volvoägare som idag finns i Chile. Och att handla med Chile innebär givetvis inte något politiskt ställningstagande. Om någon skall agera i den här frågan så faller det på regeringen och LO, inte på oss.

På Skellefteå Gummi AB (Skega) anslöt sig direktör Assar Svensson till samma visa. Skega har tillverkningsbolag i Sverige, Chile och – Sydafrika. Direktör Svensson – känd för sina öppna hyllningar till Pinochet & Co direkt efter kuppen – var dock ännu kortare och räddare i sina svar än de övriga. Hans huvudsakliga kommentar var: – Företagen består, men politiken förgår.

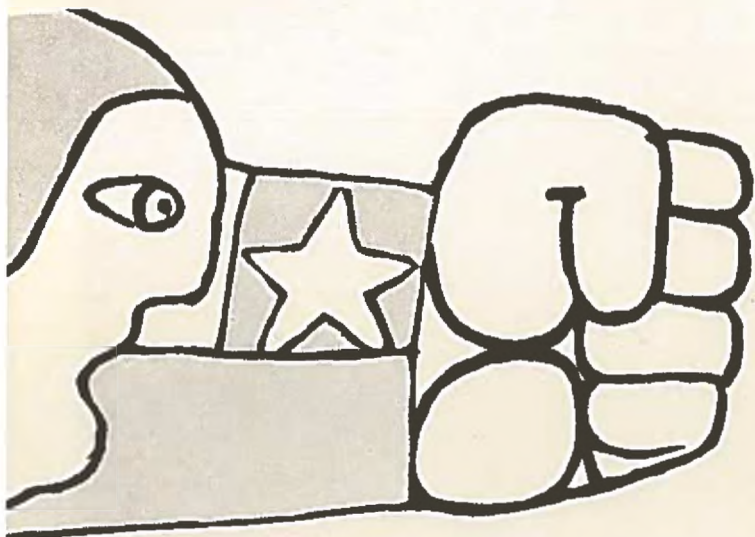
Till skillnad från företrädarna för de övriga företagen kunde dock Assar Svensson kommentera chilenska LO:s (CUT) vädjan om bojkott. Det skulle i så fall säkert innebära arbetslöshet vid fabriken i Skellefteå, sade han hotfullt.

Socialdemokratin ledning ansvarig

■ Att svenska företag handlar friskt med det chilenska folkets bödlar bör inte förvåna någon – när hade ett kapitalistiskt företag senast

Bilden visar ett par svenska företags dotterbolag i Chile.

Stöd Hamns blockad!

kotter och maskningsaktioner mot chilenska fartyg och flygplan. När Hans Ericson tyckte att vi borde »avvakta» beslut från ITF så hade alltså ITF i själva verket fattat beslut om aktioner mot juntan redan tre månader tidigare! (I cirkuläret från den tionde december avslutar Charles Blyth med att betona att ärendet är brådsakande).

Kräv besked av Transport!

■ Transports ledning är inte intresserad av någon bojkott av den chilenska mördarjuntan. Först lägger man ansvaret på ITF. När så ITF uppmanar sina medlemsorganisationer att genomföra aktioner mot juntan så förtiger Transport-ledningen ITF's beslut. Man har inte ens informerat sina egna medlemmar!

Nu, när Hamnarbetareförbundet genomför sin blockad, är det dubbelt viktigt att även Transport visar prov på solidaritet i handling. Transportanslutna hamnarbetare måste kräva av Hans Ericson & Co att Transport följer ITF's rekommendationer. Ännu bättre är dock att dessutom ansluta sig till Hamnarbetareförbundets blockad.

Inte en pryl från juntans Chile får lossas i de svenska hamnarna efter den första mars!

J.J.

Pappren på bordet!

råd med moraliska och politiska betänkligheter som kunde kosta dem profiler? Företagen fungerar bara på sitt »naturliga» sätt. Det är därför regeringen, samt på socialdemokraternas och LO's ledningar som det huvudsakliga ansvaret för företagens stöd till juntan faller.

Menar de allvar med talet om ekonomisk demokrati, så borde ett självklart krav vara: Bort med hemligstämpeln, full insyn i företagens affärer! Alla svenska arbetare och tjänstemän måste arbeta för att deras fackklubb antar resolutioner som kräver bojkott av juntans Chile och se till att dessa krav förs vidare upp i den fackliga organisationen. Men de måste också, genom facket eller andra organ, kräva att få veta om deras företag handlar med Chile eller inte. Dessa kunskaper är nödvändiga inte bara för att visa arbetarna på deras egna möjligheter till bojkott på det lokala planet. De är också

absolut nödvändiga för att en landsomfattande bojkott av varor till och från Chile skall kunna bli effektiv genom att alla sabotageförsök – genom omlastning, ommärkning av varor osv. – kan avslöjas och bekämpas.

● Det chilenska folket är trött på ord. Det kräver solidaritet i handling av alla dem som kallar sig dess vänner.

P.F.

Svenska företags export till Chile (I miljoner kronor.)

1972	1973	1974
49,6	59,5	89,2

Not: Siffrorna för exporten under hela 1975 är tyvärr ännu inte klara. Första halvårets uppgifter (37,4 milj. kr.) pekar visserligen på en minskning jämfört med 1974 men också på att exportens nivå fortsätter att vara väsentligt högre än under Allendetiden.

De största svenska exportörerna till Chile under 1974 (I miljoner kronor.) (x)

Atlas Copco	10,9
Svenska Kullagerfabriken (SKF)	10,1
Volvo	8,9
Karlshamns Oljefabrik (xx)	8,7
LM Ericson	5,6
Skelesteå Gummi AB (Skega)	4,8

Summa: 49,0

- (x) Siffrorna bygger på en genomgång av tullregistren för varuexport. Företagen har sedan identifierats på olika sätt. Siffrornas tillförlitlighet är mycket stor – dock kan de för några företag vara för låga.
- (xx) Karlshamns Oljefabrik är ett helägt KF-företag. Exporten till Chile under 1974 bestod av olika slags matfetter.

Exempel på andra svenska företag som exporterade till Chile 1974:

Sandviken (stålprodukter)
ASEA (elektriska apparater)
ESAB och AGA (svetsutrustning)
Sieverts Kabelverk (elkabel)
Svängsta (spinn- och flugspön o. likn.)
Karlstads Mekaniska Verkstad (KMV) (pappersmasse-maskiner)
KemaNord (plastprodukter)
Jungners (ackumulatorer)
Husqvarna (hemsömnadsmaskiner)

CUT - chilenska LO - kräver en internationell bojkott av Pinochet juntan.

Nelson Gutiérrez: — MIR är oförstörbart!

Natten mellan den 15 och 16 oktober förra året utkämpades en flera timmar lång eldstrid, »slaget vid Malloco», i en liten by trettio kilometer utanför Santiago. Efter en heroisk kamp mot överlägsna fiendestyrkor stupade medlemmen av Revolutionära Vänsterrörelsen MIRs politbyrå, Dagoberto Pérez.

En annan ledande kamrat ur MIR, Nelson Gutiérrez, lyckades svårt sårad bryta den inringning som militären slagit kring området. Efter att ha opererats av den engelska läkaren Sheila Cassidy, som nyligen besökte Sverige och vittnade om den tortyr hon tvingats utstå i juntans fångelser, sökte Gutiérrez asyl på Vatikanstatens ambassad. Med kulsplitter kvar i kroppen anlände han till Stockholm den 22 februari och intervjuades några dagar senare av Chile-bulletinen.

● I svensk TV sa man på nyhetssändningarna när du kom till Stockholm häromdagen att »nu har den siste ur MIRs ledning lämnat Chile». Hur ser du på sådana uttalanden? Finns det idag en ny ledning som har ersatt den gamla inne i Chile?

■ Ja, det finns det. MIR har alltid sett det som en självklarhet att partiets generalsekreterare, politbyrå och centralkommitté alltid måste finnas inne i landet. Det gör de idag. Partiets arbete fortsätter som vanligt: »El Rebelde» (»Rebellen», MIRs underjordiska tidning, red. anm.) kommer ut som vanligt som partiets officiella organ, alla våra övriga publikationer sprids inne i Chile i partiets namn, våra officiella uttalanden kommer ut, etc. Ledningen finns och verkar inne i Chile.

Under snart två och ett halvt år av underjordisk kamp under svåra förhållanden har vi lärt oss en hel del. Bland annat har vi lärt oss att arbeta med ett par-tre olika partiledningar. I varje givet ögonblick är det en av dessa parallella ledningar som står i spetsen för partiet. De övriga två är »reservledningar» som träder in så snart situationen kräver det.

Nya ledningen är helt underjordisk

■ Ledningen för partiet måste alltid vara beredd på att den helt eller delvis kan tillintetgöras. En ledning som är aktiv — och det är MIRs — löper alltid vissa risker, även om vi har lärt oss åtskilligt vad gäller skyddet av kamraterna. En av ledningens viktigaste uppgifter är därför att se till att den kan ersättas; en partiledning får aldrig göra sig oersättlig.

De gamla ledningar vi har haft har bestått av medlemmar ur MIRs politbyrå sedan tio år tillbaka. Alla dessa kadrer har varit välkända: Miguel Enriquez, Bautista van Schouwen, Dagoberto Pérez, m.fl. Detta har varit till stor hjälp för diktaturen. För ungefär ett år sedan fattade emeller-

tid MIRs centralkommitté ett viktigt beslut som innebar att om den gamla ledningen föll så skulle den nya ledning som ersatte den gamla vara helt underjordisk, dvs. arbeta helt anonymt utan att namnen på kamraterna skulle vara kända utåt.

■ Vi — dvs. partiets förre generalsekreterare Andrés Pascal, Dagoberto Pérez och jag — upphörde i själva verket att utgöra MIRs högsta ledning redan den tjugonde september förra året. De kamrater som då ersatte oss är de som idag leder MIRs arbete inne i landet.

● Det har under de senaste månaderna förekommit en del fall av väpnade rån i Chile där MIR uppenbarligen har varit inblandat. Vilken är MIRs inställning till den här typen av aktioner?

Nelson Gutierrez med familj.
Den lilla flickan, Paula, »adopterades» av en lantarbetarfamilj efter händelserna i Malloco och överlämnades till sina föräldrar den 24 december efter drygt två månaders underjordisk tillvaro.

■ Vi är i första hand inriktade på att arbeta med och bland massorna. För närvarande lägger vi störst tonvikt vid två typer av massarbete: den fackliga kampen samt spridandet av propaganda i olika former. Utöver detta utför vi ett annat slag av arbete som går ut på att störa och vilseleda fienden med hjälp av anonyma telefonsamtal, falska angivelser, etc. Vi genomför också smärre sabotagehandlingar och ibland även s.k. väpnad propaganda i liten skala. Men de här senare kampformerna ser vi som sekundära.

Stora ekonomiska svårigheter

■ Ett problem är dock att en underjordisk organisation som vår är i stort behov av pengar för sin verksamhet. Den ekonomiska hjälp vi får utifrån är, som ni säkert känner till här också, mycket obetydlig i förhållande till det arbete vi utför inne i Chile. För att kunna finansiera vår propagandaapparat och vårt underjordiska arbete i allmänhet har vi blivit tvungna att tillgripa en rad olika sätt att skaffa oss pengar på — däribland väpnad propaganda i form av enstaka rån o.d. Ibland har vi också exproprierat livsmedel, men då i ett annat syfte än att skaffa pengar, nämligen för att dela ut maten ute i kåkförstäderna. I det senare fallet har det alltså varit frågan om aktioner som haft anknytning till vårt massarbete och till folkets ekonomiska kamp, och de har alltid föregåtts av ett omfattande politiskt arbete på platsen i fråga. Vårt syfte är att den här typen av aktioner, när de förekommer, skall komma från massorna själva och inte vara

Ny censurlag

Den chilenska regeringen har antagit en ny lag som ytterligare skärper censuren av massmedier. Enligt den nya lagen har juntan rätt att dra in upp till sex dagsutgåvor av alla slags tidningar och tidskrifter som sprider lögn eller falska rykten eller som »vidarebefordrar åsikter, nyheter eller meddelanden som kan skapa oro eller olust bland folket». Även radio och TV omfattas av de nya bestämmelserna.

(Ercilla, 17.12.75)

»Vid ett möte på Journalisthögskolan meddelades att den nya presslagen är uppskjuten tills vidare för att ge berörda parter tillfälle att lägga fram sina synpunkter innan lagen träder i kraft.»

(El Mercurio, 17.12.75)

»Ledningen för regeringens informationstjänst har låtit meddela att den nya presslagen har trätt i kraft.»

(El Mercurio, 18.12.75)

Radio-stationen »Balmaceda», en gåva till det Kristdemokratiska partiet från CIA under Allende-tiden, drabbades den 20 januari av jutans nya presslag. I en militärkommuniké undertecknad Rolando Garay Cifuentes, chef för Santiagos militärområde, meddelades kort att Radio Balmaceda omedelbart skulle inställa sina sändningar som straff för den »fosterlandsfientliga kampanj» som radiostationen bedrev.

(El Mercurio, 21.1.75)

Torsdagen den femte februari beslöt chefen för Santiagos militärområde att med omedelbar verkan upphäva den stängning av Radio Balmaceda som beordrades den 20 januari.

När personalen på Balmaceda anlände för att återuppta arbetet fann de emellertid att tungt beväpnad polis och militär hade slagit en ring kring byggnaden för att förhindra de anställdas tillträde till sin arbetsplats. Chefen för Radio Balmaceda kommenterade det inträffade med att säga att han fann det »paradoxalt» att byggnaden spärrats av just den dag myndigheterna givit radiostationen tillstånd att återuppta sändningarna.

(Nyhetsbyrån Latin, 5.2.76)

Olycksdrabbad köpman

»Chefen för dagstidningen *La Concordia* i Arica, Eugenio Humberto Villalobos, har dömts till förvisning till den lilla orten Combarbalá på tre år och en dag som straff för att tidningen citerat en köpman bosatt i Arica, Linoel Valcarce, vilken för tidningen gjort vissa uttalanden angående omständigheterna kring en eldsvåda som drabbat en butik tillhörande köpmannen. Vid samma process dömdes köpmannen själv till två års förvisning till Coinco för sina uttalanden.»

(El Mercurio, jan. 1976)

Chile-bulletinens kommentar: De straffbara uttalanden som Valcarce gjort och som återgavs i *La Concordia* antydde att eldsvådan skulle kunna tänkas vara anlagd.

Chilensk fotboll (1)

Enligt det chilenska Fotbollsförbundets nya bestämmelser för proffsfotbollen måste en spelare kvarstå i sin moderförening tills dess att han uppnått tjugofem års ålder. Kontraktstiden vid klubbbyte får vidare inte understiga fyra år.

Flera kända fotbollsspelare, bland andra Rafael González och Fransisco 'Chamaco' Valdés från Colo-Colo (Chiles i särklass populäraste fotbollslag, red.anm.) har uttryckt starkt missnöje med de nya bestämmelserna.

(Latin America nr. 3/76)

Chilensk fotboll (2)

»Inrikesministern meddelade igår ledningen för Colo-Colo att klubben i enlighet med dekret nr. 349 är förbjuden att genomföra någon form av val för att helt eller delvis fylla de vakanta platser som uppstått i klubbens styrelse... Inrikesministern lät även framföra att om Colo-Colos styrelse på grund av avsägelser eller andra orsaker inte längre än beslutsmässig så ankommer det på Inrikesministern att utse de vakanta styrelseposter som krävs för att ledningen återigen skall bli beslutsmässig.»

(El Mercurio, 10.2.76)

Juntans äpplen stinker

Sedan bland andra storgrossisten Dagab slutat importera chilensk frukt tas frukt från Chile inte längre in av flertalet av de stora svenska livsmedelskedjorna.

En ny framgång för Chilekommitténs bojkottkampanj? Delvis, kanske, men den viktigaste orsaken till importstoppet torde ändå vara de chilenska arbetarnas effektiva bojkott av fruktexporten från Chile. I Sverige – liksom i en rad andra länder – har man nämligen upptäckt i butikerna att juntans äpplen luktar skit, och detta i bokstavlig bemärkelse. Tonvis med chilensk frukt, i första hand äpplen, har fått kasseras sedan man upptäckt att några avsiktligt blandat mindre angenäma ting i fruktlådorna.

Dessa »några» är anonyma chilenska arbetare som utfört vad kamraterna inne i Chile kallar »sabotage i liten skala».

Världsbanksmans funderingar

En ovanligt färdig PR-man för Världsbanken, direktör Odd Myhrer från Världsbankens Informationsavdelning i Paris, gästade härförleden Sverige. I en intervju för radions »Öppen kanal» den 17 februari lyckades Myhrer prestera följande försvar för det nya Världsbankslånet som nyligen beviljades Pinochet-juntan:

Vilka sociala förbättringar har man gjort i Chile efter kuppen eftersom Världsbanken har beviljat Chile tre lån?

Myhrer: »Öh, jag vill säga att direkta sociala förbättringar kan man väl vänta på, men som banken ser på situationen i Chile så menar man att grunden nu är lagd för en sådan social förbättring. Man bedömer den ekonomiska politiken så att det nu finns möjligheter att gå fram med tillväxt i ekonomin som då kan tillfalla även de fattigaste.»

På frågan om varför Allende-regeringen inte beviljades några Världsbankslånet framhöll Myhrer bristen på »ekonomisk stabilitet» i Allendes Chile.

Den »stabilitet» som Världsbanken nu berömmar Pinochet-juntan för att ha åstadkommit har bland annat inneburit en sextio procentig sänkning av arbetarklassens reallöner, en sju-dubbling av arbetslösheten, en officiell inflation som överstiger tiotusen procent sedan september 1973 samt en sänkning av industriproduktionen med över trettio procent. »Nu är grunden lagd för ekonomisk stabilitet», tycker Världsbanken.

Apropå Världsbanken så uppger synnerligen välinformerade källor att Världsbankschefen, USA's förre krigsminister Robert McNamara, i januari i år riktade en vädjan till Tanzanias president Nyerere om att denne skulle ta kontakt med Olof Palme för att förmå Sverige att ompröva sin negativa inställning till ett nytt Världsbankslån till Chile. Nyerere tog också mycket riktigt kontakt med Palme i detta ärende, men förgäves – Sveriges och Nordens representant röstade (också förgäves) emot den föreslagna Pinochet-kredit på 33 miljoner dollar på Världsbankens styrelsemöte den tredje februari i år.

»Extremism»

Under denna rubrik återfinns regelbundet små notiser i junta-tidningen *El Mercurio* om motståndskampen mot diktaturen. Här några exempel:

»En grupp på sex k-pistbeväpnade individer tog sig igår eftermiddag strax före stängningsdags in på Privattjänstemannaförbundets kassaexpedition på Chacabuco 4-B i Santiago och bortförde efter överfallet 68.000 pesos (cirka 30.000 kronor, red.anm.) i kontanter. Individerna lämnade subversiva slagord efter sig på väggarna. . . De sex extremisterna kvarstannade i lokalen under 25 minuter och förstörde under denna tid bland annat vissa dokument som de porträtt av de fyra junta-generalerna som hängde på väggarna. Bland de slagord som målades på väggarna märktes »Kommando Rafael Ramirez» samt »Folkets motstånd kommer att segra!» Dessa handlingar gör att det finns fog för misstanken om att det rör sig om ett verk utfört av extremister. Det kan emellertid också, som någon påpekade vid polisundersökningen på brottsplatsen, vara frågan om vanliga förbrytare som gjort en avledande manöver. De funktionärer som befann sig i lokalen då rånet ägde rum omtalade att de alla blivit väl behandlade, och de uttryckte sin förvåning över brottslingarnas kallblodiga uppträdande. . . Polisen har ännu inga spår efter förövarna.»

(*El Mercurio* 13.1.76)

»Under arbetet med att släcka en brand i en villa belägen på General Gana 623, tillhörande revisor Isidor Margirot, avslöjade myndigheterna att det i denna fastighet förvarades en stencilapparat, en revolver, ammunition samt marxistisk litteratur och propaganda.»

(*El Mercurio*, intern. uppl. 11-17.1.76)

»En officer inom karabinjärsstyrkan blev på torsdagen skottskadad i samband med att en säkerhetsstyrka var i färd med att undersöka varifrån ett antal subversiva flygblad härrörde. Flygbladen spreds från någon av de översta våningarna i fastigheten Huérfanos 979. Under den razzia som företogs greps fem stycken misstänkta vilka ställdes till Säkerhetspolisens förfogande för fortsatta förhör.»

(*El Mercurio*, intern. uppl. 11-17.1.76)

»Säkerhetsstyrkor har avslöjat ett stort vapenförråd med ammunition till en rad olika sorters handeldsvapen i källaren till en fastighet i förstaden Linda Sur i Viña del Mar. Vapnen tillhörde medlemmar av det idag förbjudna MAPU-partiet. Enligt uppgift arresterades åtskilliga personer i samband med fyndet.»

(*El Mercurio*, intern. uppl. 25-31.1.1976)

SIDA raggar folk åt juntan

Enligt uppgifter i chilenska tidningar (*La Segunda*, 13.2.76) har cirka 25 procent av den chilenska läkarkåren emigrerat sedan militärkuppen 1973. En blandning av politiska och rent ekonomiska skäl ligger bakom den massutvandring av bl.a. läkare, tekniker och vetenskapsmän som ägt rum de senaste åren. För dessa högutbildade grupper är det i regel ganska lätt att få jobb utomlands, och fler och fler av dem sticker.

Svenska SIDA gör dock sitt bästa för att täppa till de hål som uppstår. I nummer efter nummer av SIDAS tidskrift »Lediga uppdrag» annonseras efter experter till Pinochet-juntans Chile. I regel rör det sig om teknikeruppdrag, men SIDA har även annonserat efter t.ex. »jordreformsexperten»(!). Vad en dylik expert har i Chile att göra som rådgivare åt Pinochet-juntan är svårt att förstå, men SIDA kanske har någon egen teori.

De av Chile-bulletinens läsare som vill hjälpa Pinochet att komma till rätta med den snart 30-procentiga arbetslösheten i Chile uppmanas att snarast kontakta SIDA för ytterligare information. I nr. 4/76 av »Lediga uppdrag» utannonseras nämligen två FN-tjänster som rådgivare åt den chilenska regeringen i »befolknings- och arbetsmarknadsfrågor». Märk kuvertet »Stöd gorilladiktaturen!»

Ädel tävlan (1)

General Francos död var, enligt ett Gallup-institut som utfört »opinionsundersökningar» i Chile för Pinochet-juntans räkning, den utländska händelse som upprörde det chilenska folket mest under det gångna året. Enligt samma institut var general Augusto Pinochet årets mest framstående personlighet i Chile, tätt följd av sin hustru, den för sin högfärd och elakhet illa beryktade fru Lucia Hiriart de Pinochet.

Regeringarna i Chile och Argentina var efter Francos död inblandade i en hård kamp om vem av Pinochet och fru Perón som skulle åstadkomma de svulstigaste hyllningarna till Spaninens äntligen avlidne diktator. Fraserna var ungefär likvärdiga – »En av samtidens största statsmän», etc. – men i ett avseende fick Pinochet se sig besegrad av sin argentinska kollega. När Pinochet utlyste en tre dagar lång landssorg i Chile med anledning av Francos död svarade nämligen Isabel Perón omedelbart med att utlysa hela fem dagars landssorg i Argentina.

Ädel tävlan (2)

I 1975 års störtloppstävling mellan den chilenska valutan och den argentinska tog den senare hem en knapp men klar seger. I Argentina steg priset på dollarn med 510 procent, uttryckt i pesos – i Chile var motsvarande siffra »bara» 300 procent. Antalet devalveringar var dock något högre i Chile – 29 mot bara nitton i grannlandet. Vad gäller inflationstakten blev det ungefär dött lopp mellan Pinochets Chile och Isabel Peróns Argentina: cirka 350 procent i båda länderna.

Den argentinska peson har emellertid ökat farten utför i år. Den första januari fick man betala 60 pesos för en dollar. Den 20 januari var kursen uppe i 120. Den 16 februari passerades 300-strecket. Värdet på Pinochets peso hann däremot inte ens halveras under de första sex veckorna i år.

I båda länderna bestraffas arbetarklassens protester med arresteringar, tortyr, mord.

Birgit Nilsson till Chile?

I den chilenska tidskriften *Que Pasa?* publicerades i december förra året en insändare som kan vara värd att citera ett stycke ur:

»I förra numret av *Que Pasa?* återgavs en uppgift om att Birgit Nilsson skulle besöka Chile nästa år. Om uppgiften är riktig är den verkligen sensationell, och syftet med dessa rader är att förbereda en kampanj för att den stora operasångerskan från Sverige skall kunna besöka vårt land under 1976.»

Från Chile-bulletinens sida har vi härmed startat en kampanj för att försöka förhindra att Birgit Nilsson besöker Pinochet-juntans Chile år 1976.

Kina-dollar till Pinochet

Miguel Claro, ekonomisk chef på det chilenska utrikesdepartementet, gjorde under hösten 1975 en rundresa till olika länder för att försöka förbättra Pinochet-juntans anseende utomlands. Claro besökte även Folkrepubliken Kina, och han förklarade vid sin återkomst till Santiago att både Kina och Chile respekterar principen om icke-inblandning i andra länders inre angelägenheter. »Den förhatliga attityd som ryssarna och deras konspiratorer i Karibiska Havet intar» fick enligt Claro inte blandas ihop med den »allvarliga och genomtänkta uppfattning som Kina har» (*Que Pasa?*, nov. 1975).

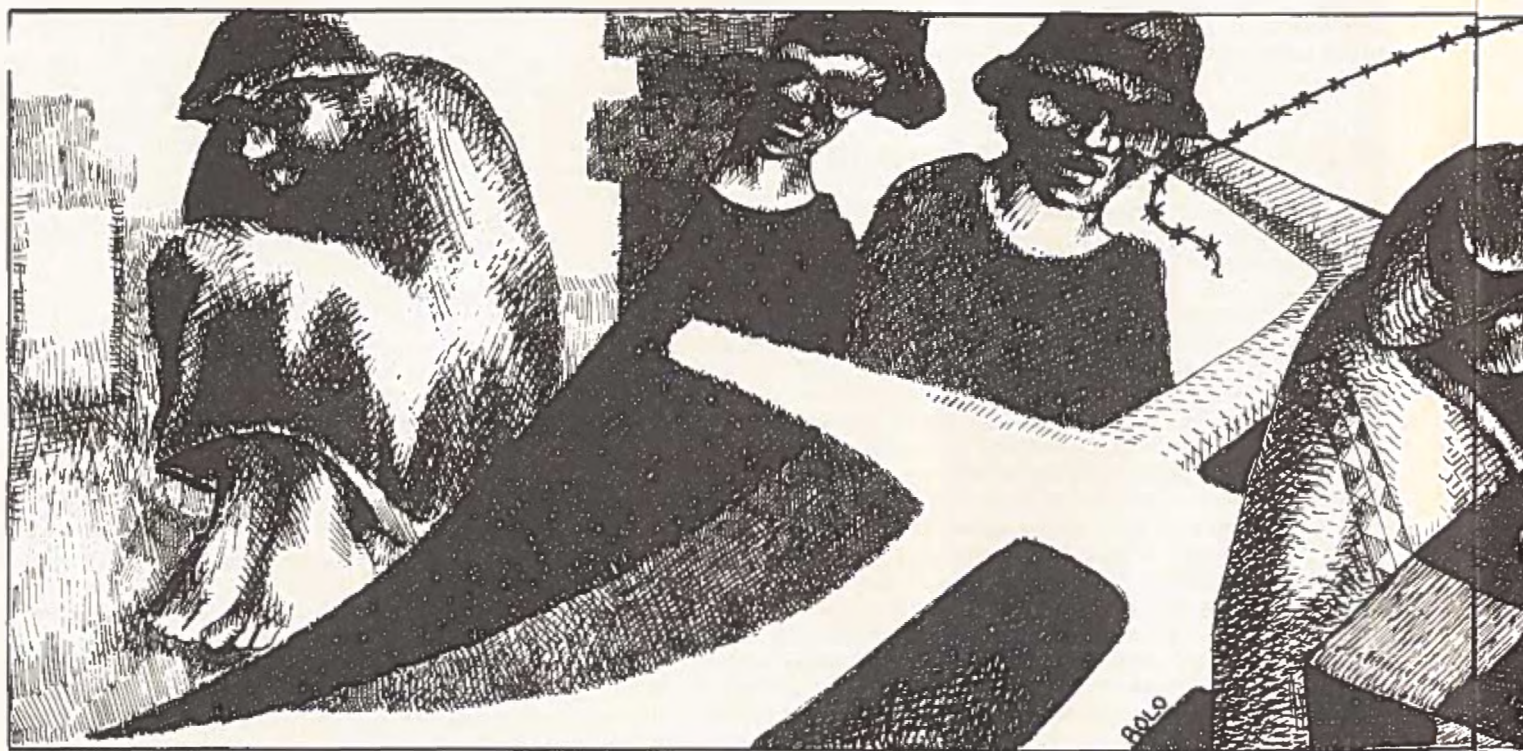
För några månader sedan slöt Kina och Chile ett för Pinochet-juntan mycket förmånligt handelsavtal, och Kina beviljade även den chilenska regeringen en kredit på 58 miljoner dollar. Det har nyligen uppgivits att Kina står i färd med att bevilja den chilenska mördarregimen ett nytt storlån, denna gång på hela 100 miljoner dollar.

Chilebulletinen har hittills av olika anledningar försummat att publicera latinamerikansk skönlitteratur. Skönlitteraturens styrka är att den på ett helt annat sätt än den traditionella politiska analysen förmår ge ett totalt perspektiv på folkens verklighet och förmedla deras egna upplevelser.

»Trumvirvel för Rancas» heter den bok vi presenterar ett utdrag ur i detta nummer. Det är vår förhoppning att detta skall bli inledningen till en serie av latinamerikansk skönlitteratur i Chilebulletinen. »Trumvirvel för Rancas» är en dokumentär roman, skriven av den peruanske författaren och journalisten Manuel Scorza. Handlingen utspelas huvudsakligen mellan åren 1950 och 1962 i de centrala Anderna i Peru. Huvudtemat är de indianska böndernas kamp mot det stora nordamerikanska kopparbolaget Cerro de Pasco Corporation och dess allierade i den peruanska byråkratin. Följande avsnitt beskriver hur lantarbetarna på ett gods försöker bilda en fackförening och hur de blir bemötta av godsets herre. . .

Det var endast don Medardo de la Torre, far till don Migdonio, som inte föraktade att leva sitt liv på hästryggen för att med egna ögon kunna gissa sig till godset El Estribos ouppnåeliga gränser. Don Migdonio de la Torre, ett högdraget, muskulöst vaktorn som avslutas i ett spansk ansikte med ett flammande, kejsarligt skägg, föredrog att trösta sig med vad titlarna gav. Varken hans gränser som gått vilse i tre olika klimat, skördeutfallet eller gödningen av boskapen intresserade honom. Det enda som tände hans blå ögon var »guddöttrarna»: Han hade hundratals. Alla döttrarna till hans arbetare ägde han. Framför den tivelaktiga äran av en senatorspost som han upprepade gånger blivit erbjuden, föredrog han fjäderslätten på sin jättelika säng, som vilade på fyra infogade örnlör. En dissekerad kondor öppnade sina väldiga vingar över hans sömnlöshet. Varken räkenskapsboken i Tienda de Raya, boskasregistret, kassa- eller orderboken där hans överflöd slås fast, upptog honom så som födelseregistret. Han brukade lystet bläddra i registret där man noterade födelsedatum på var och en av de flickor som föddes på El Estribo. Dagen då de fyllde femton år fördes de till sängen för att han skulle

En mycket märkvärdig historia om ett hjärtbesvär

fullända dem. Det var givetvis inte en nyhet på godsen. Vad man inte kände till var den mytologiska kraften i hans tredje ben. Han var ousinlig. För honom räckte det inte med fem flickor om dagen, så en gång gick han och dränkte in blommorna i snövit dagg sedan han slitit ut flickorna på en bordell i Huánuco. Han var kolossal. Till och med hans arbetare blev stolta över ormens kraft och många gånger slog de vad om hur många guddöttrar han skulle misshandla de nätter då han försmådde sömnen. Förutom de nattliga sporterna var han endast intresserad av kraftprov. Han gick sällan ner från sovrummet för att visa sina ekarmars styrka. Ingen hästämjare uthärdade kraften i hans näve. Endast Espiritu Félix, en spoling som kunde hålla fast en liten tjur vid hornen, kom i nivå med hans krafter men överträffade dem inte.

Han vann berömmelse för sin evighets-orgasm.

Vilka skäl drev chefen vid järnvägen till att undersöka El Estribo för att leta efter rekryter? Det är ett mysterium. En fredag dök han upp på El Estribo, klädd i uniform och reglements-enlig pistol, för att söka rätt på mobiliseringsvilliga. Don Migdonio tog emot honom med ett leende späckat med hån och god uppfostran, men fänriken var envis. Inte ens guddöttrarna som don Migdonio skickade till honom i sovrummet, förvred hans vilja. Instruktionerna från militärkommandot var klara. Inget gods bör fritaga sig från militärtjänsten.

Inför ett rykande pachamanca kapitulerade don Migdonio följande morgon.

– Låt mig åtminstone få välja ut rekryterna själv, suckade han.

– Jovisst, don Migdonio, biföll stationschefen.

Don Migdonio lät sina lantarbetare ställa upp på den stora, stenlagda gården. Han befälde dem att öppna munnen och utsåg de fem bästa tandgårdarna att tjäna fosterlandet: Encarnación Madera, Ponciano Santiago, Carmen Rico, Urbano Jaramillo och Espiritu Félix. Pojkarna fällde enorma tårar. Fänriken tog dem genast med sig. Don Migdonio, som bara hade klätt sig för att ta emot fänriken, återvände till den jättelika sängen med örnklorna: två av hans mest åtrådda guddöttrar fyllde år den dagen.

Undersökningen kom man bara ihåg dagen trettio månader senare då rekryterna efter militärtjänstens slut återvände till godset i det bländande skådespel som deras nya skor utgjorde. Alla gick från Cerro de Pasco stolta över sina nya kängor, men Madera, Santiago, Rico och Jaramillo tappade modet när de närmade sig El Estribo. När det var en legua kvar, tog de klokt nog av sig skorna. Endast Espiritu Félix gick in på gårdsplanen med ljudliga klackar. Kaserne hade förändrat honom. I fästningstornens ensamhet röjde andra soldater jordens verkliga storlek för honom. I kylan hos reservtrupperna fick han reda på att det fanns något sådant som en

rättighetsförklaring, Konstitutionen, som till och med inkluderade svinfarmare och drasuter. Och han fick reda på mer: denna mystiska förklaring försäkrade att stora och små är jämlika. Och mer: en natt när de på en liten gränd i Vitarte firade Santiagos fördelsedag med en fest, till vilken de litet djävt hade inbjudit sin korpral, som var från Cuzco, hade den revärsförsedda förvånat dem – på godset i söder organiserades bondesyndikat av en man som hette Blanco.

– Vad?

– Det är något som liknar ett brödraskap till kamp mot maktmissbrukare.

Han förstod inte, men fem veckor senare sökte de asylrätt – inte för att fira en namnsdag utan för att finna tröst mot föraktet från några servitriser som var för högfärdiga för att servera dem i Miraflores – i en liten sylta i Chorrillos. Den lördagen slet en sergeant från Chinche som hette Fermin Espinoza bort bindeln från deras ögon.

– Det skulle vara bra att grunda det brödraskapet på El Estribo, sade Espiritu med brinnande ögon.

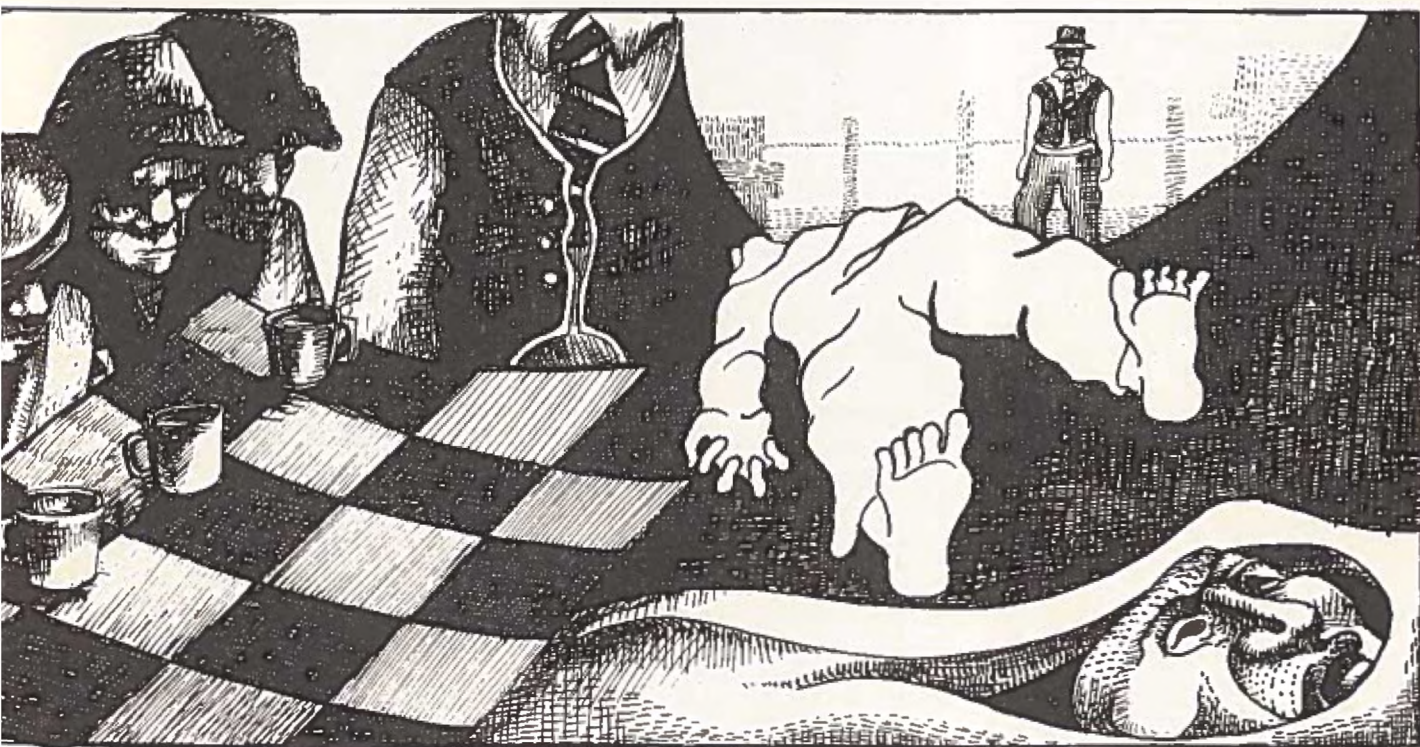
– Det finns ingen som är karl till att göra don Migdonio det, sade den fulle Jaramillo i näsan.

Espiritu tecknade ett kors med fingrarna.

– För korsets skulle, svor han och kysste korset.

10 ►

...som inte föddes ur tungsinne

En mycket märkvärdig historia...

◀ 9

När don Migdonio från sitt fönster upptäckte Espiritu kängor som blivit blanksvärtade av förvåning, sprang han nerför den breda stentrappan och tog tre trappsteg i taget.

– God dag, patron, lyckades Espiritu säga med ett blekt leende som hämtade inspiration i minnet av kraftproven.

– Tag genast av dig kängorna, din skit! bråkade don Migdonio. Går du och tror att vi är jämlika! På det här godset använder bara jag skor. Hör du det, din förbannade skitstöv!l!

Han tuggade fradga på gränsen till slag-anfall.

Espritu tårar levrade sig, men han vågade inte svara och vände inte heller blicken mot bålet där hans kängor, som var indränkta i fotogen, förtärdes. Klokheten belönade Madera, Santiago, Jaramillo och Rico. Deras säckar blev inte genomsökta och de behöll kängorna. För att minnas sin tid i kasernen, en tid som sjunkit ner i vardagens trashav, tog de då och då fram sina kraftiga skor för att beundra dem i hemlighet. Trettio år senare skulle Santiago be att man visade dem för honom i hans dödstimma.

Men Espiritu gav inte efter. Till glöden från sin avlägsna ed, fogade han sorgen över sina uppbrända skor. Han smekte mjukt lantarbetarnas sinnen, som en person som känner på en bruten vrist. Av dem som hade delat kolvstötter och svårmod i Lima, försvann endast Santiago från honom. Efter tjugotvå månader med hemliga möten i grottor eller ensliga raviner, bländades ett dussin lantarbetare av drömmen om det stora brödrskapet. Otroligt nog accepterade de.

– Dom kommer att hänga oss med benen i vädret, sade Jaramillo och ryste.

– Det är det ingen som dör av, yttrade sig Espiritu Félix.

Den vintern vågade han göra det ofattbara: han bad att få tala med don Migdonio. Tjänstefolket lyssnade på hans begäran och stängde dörren. Han insisterade i tre dagar. På den fjärde anmälde de honom. Don Migdonio, som kanske kom ihåg utmaningarna från förr, gick med på att gå ut på gården. Under ett av stenvälvorna stod Espiritu i korpalsuniform och förvånade don Migdonio. Men ilskan som tärde på don Migdonios kropp nådde inte upp för att rosta hans blå ögon.

– Jaså, ni vill bilda en fackförening?

– Ja, om ni tillåter det, patron.

– Aha!

– Vi skulle arbeta nöjdare.

– Aha! Och hur många är överens?

– Vi är några stycken, patron.

– Hur många? _

– Tolv patron.

– Det är ingen dum idé. Samla dom och kom på ett besök. Jag vill prata med alla.

De förrirade sig i visioner. Det var inte bara det att Espiritu inte hade gått bunden från godset, utan det att självaste don Migdonio med vänlig röst hade bett honom komma tillbaka och att förvaltarna hade hört det mycket väl. De blev hänfödda. Félix stämde möte med de sammansvurna. Nu var de inte tolv, de var femton.

En vecka senare inställde de sig inför don Migdonios kejserliga skägg. Kanske därför att don Migdonio natten innan hade funnit något guldkorn mellan benen på en guddotter eller därför att morgondiamanten stämde honom till välvilja, lät han dem komma in. De kände att de gick för långt. I mannaminne hade inte en endast lantarbetare gått in i godsets huvudbyggnad. Att eftersträva ett broderskap är en sak, att umgås med patroner en annan. Men don Migdonio upprepade sin inbjudan därför att ett infall besökte honom eller därför att han uppfyllde ett testamentsförordnande till minne av sin helgade moder. De kunde inte göra annat än stiga in. Det gjorde

ont i deras halsar. Till och med Félix envisades med att minnas den dag då han i givakt och på sex stegs avstånd hade samtalet med en överste, som nästan är som en godsägare.

– Kom in och sätt er, mina vänner, inbjöd från dörren en don Migdonio som förvandlats av en trolldrycks krafter.

Nästan drömmande varnade de röda fåtöljer, bekvämligheter bestänkta av gula blommor. Det var möbler som var snöiga av spetsar som vävts av elffenbenshand av modern till mannen som de föresatt sig att skada. »Hit men inte mer, patron», svarade de. I deras munnar brände förräderiets svidande smak.

– Vad vill ni, mina söner? frågade don Migdonio vänligt.

Espritu fick träskfeberi knäna.

– Patron, jag . . .

– Hör på, Félix, för att du inte ska lida, kan jag säga med en gång att jag inte motsätter mig fackföreningen. Det finns inga hinder i vägen, sade han med samma enkelhet med vilken han skulle ha kunnat auktorisera »drick inte mer ur floden» eller »ni får pissa på öppna fältet». Nej, jag motsätter mig inte, tvärtom gratulerar jag er. Jag vill att godset gör framsteg och förändras. Nu ska vi fira det!

Och han vände sig till en betjänt.

– Tag hit en brännvinskaraff från matsalen.

Betjanten – han hade slutit don Medardos ögon! – gick utan att dölja det äckel som otacksamhetens förgudning var värdig. Han återvände med karaffen och serverade.

23 ▶

Lantarbetare i Peru.

"Berätta att vi är optimister!"

Nyligen gjorde en medlem av Chilekommitténs nationella styrelse, Tor Sellström, en kortare resa till Chile. I intervjun som följer berättar Tor om sina intryck från juntans Chile: om svälten och förtrycket, om situationen för de tusentals politiska fångarna och om läget för motståndskampen och det chilenska folkets obrutna kampvilja.

● *Hur pass synligt är förtrycket i dagens Chile för en vanlig turist? Ser man till exempel mycket polis och militär på gatorna?*

— I de centrala delarna av Santiago får man en känsla av att »storebror ser dig». Det finns massor med poliser samlade kring alla viktiga platser som ministerier och dylikt. Jag fick också ett bestämt intryck av att man på hotellen tvingas samarbeta med den chilenska säkerhetspolisen, DINA. Vid flera tillfällen kunde jag också se hur civila säkerhetspoliser och agenter infiltrerade bland annat taxi, järnvägsstationer och tullkontroller.

— Det civila inslaget i förtryckapparaten är mycket stort. Dels därför att civila agenter i många situationer är mycket effektivare än uniformerade poliser, dels därför att diktaturen är angelägen att försöka göra förtrycket så osynligt och »civiliserat» som möjligt. Det senare är speciellt viktigt med tanke på juntans stora intresse av att locka till sig utländska turister.

— Utanför Santiago märks poliskontrollen mest vid de stora huvudvägarna, där vägspärrar är ganska vanliga. Det för den tillfällige besökaren mest uppenbara tecknet på att det fortfarande råder undantagstillstånd i Chile är dock det ständiga nattliga utgångsförbudet, som för närvarande råder mellan ett på natten och fem på morgonen. Utegångsförbudet upprätthålls väldigt hårt — på nätterna är det polis och militär som helt kontrollerar situationen, och de skjuter ofta

utan att fråga om de ser något misstänkt. Att vistas utomhus i Chile nattetid är förenat med direkt livsfara, det har till och med hänt att kända reaktionärer skjutits ihjäl när de missat utgångsförbudet.

● *Arbetslösheten i Chile är ohyggligt hög. Uppskattningar pekar på att den ligger på cirka 30 procent i hela landet. Ser man mycket ute på gatorna av misären i juntans Chile?*

— Ja, arbetslösheten är fruktansvärd. Inom en del viktiga sektorer är den ännu högre än de 30 procent du nämnde. Det talas om 70 procents arbetslöshet inom byggnadsindustrin och 80 procent inom stålindustrin i Concepción-området. Chiles största stålverk, Huachipato, är helt stängt sedan en tid tillbaka. Arbetet i flera av de största kolgruvorna ligger också helt nere.

— En så enorm arbetslöshet sätter naturligtvis sina spår. Ett exempel: i en by på landsbygden jag besökte möttes jag av en fruktansvärt trist syn. På torget i den lilla byn tycktes hela befolkningen i arbetsför ålder vara församlad, sysslös. Detta samtidigt som jordbruksarbetet pågick — eller, snarare, borde ha pågått — för fullt på landsbygden runt omkring. De flesta av dessa arbetslösa var offer för den »mot-jordreform» som juntan genomför överallt i Chile. Jorden lämnas tillbaka till sina forna ägare, och många av de fattigbönder som under Allende-tiden fick överta jordarna och bilda kooperativ kastas nu ut av stor-godsägarna.

»Kanoner i stället för smör» är juntans första tumregel för den ekonomiska politiken. Gatubild från centrala Santiago.

— I huvudstaden Santiago såg man också tydliga spår av den fruktansvärda ekonomiska situationen. Jag har aldrig tidigare sett så stora skaror av ambulerande gatuförsäljare någonstans — de stod som packade sillar utmed huvudgatan Alameda och sålde precis vilka prylar som helst, ofta sina egna gamla ägodelar som de blivit tvungna att göra sig av med för att få mat. Det ekonomiska förtrycket drabbar inte bara arbetarklassen. Gatuförsäljarna är till exempel väldigt olika klädda — man kan bredvid en sluminvånare med trasiga kläder se relativt välklädda personer i slips och kostym — ett par år gamla, köpta under Allende-tiden — som säljer precis samma prylar som sluminvånaren. Man ser före detta tjänstemän, butiksinnehavare och andra som tidigare hade det ganska bra stå och sälja allt från transistorapparater till kammar.

● *Såg du många tiggare på gatorna?*

— Nej, inte så väldigt många. I stället såg jag hur folk stäl mat. På restaurangerna i centrala Santiago var det uppenbarligen välorganiserade grupper av ungdomar som på detta sätt »exproprierade» bröd och annat ätbart från de välbärgade gästerna. Kamrater i Santiago som jag talade med menade att de här ungdomarna, som kanske hade fått någon av sina föräldrar dödad eller fängslad av juntan, aldrig i livet skulle vilja tugga mat från borgarklassen. Man såg det alltså som ett uttryck för en ökande politisk medvetenhet.

● *Kan du säga något om situationen för de politiska fångarna idag? Du hade ju kontakt med anhöriga till politiska fångar, och indirekt även med fångarna själva på ett av koncentrationslägren?*

— I Chile räknar man med att det för närvarande finns cirka 7.000 politiska fångar i landet, varav ungefär 2.000 är så kallade icke erkända, sådana som diktaturen vägrar

Fångarna plågas i den brännheta solen

medge att de håller fängslade. — Jag var i kontakt med anhöriga till politiska fångar på ett av lägren i de centrala delarna av Chile. Av hänsyn till fångarna kan jag inte uppge namnet på lägret.

— På det här koncentrationslägret fanns det ett par hundra politiska fångar, alla män. Fångarna var mycket välorganiserade inne på lägret. De var alla organiserade i en politisk front, ett slags enhetsfront över alla partigränser beträffande saker som ekonomi och kontakter med yttrevärlden. Det fanns bestämda regler för hur man till exempel delade med sig av mat och cigaretter som kom in i lägret via någon anhörig. Samtidigt var fångarna också organiserade inom sina respektive politiska partier.

— Det är viktigt att understryka att fångarna långtifrån hade brutits ned. Moralen är god, man jag vill samtidigt betona vilka fruktansvärt svåra förhållanden fångarna lever under. På det läger jag indirekt var i kontakt med tvingades fångarna, som kol-

lektiv bestraffning för vissa organisationsformer som de hade upprättat, att vistas utomhus utan skydd för solen hela dagarna (se fotot på denna sida, som visar hur fångar försöker skaffa sig litet skugga för att skydda sig mot den brännheta solen). De tvingas alltså att sitta utomhus och sakta stekas mitt på gården. Där sitter de, dagarna i ända hela sommaren, utan tillstånd att bedriva någon form av aktivitet. Det är en vanlig form av tortyr i dagens Chile.

— Militärdiktaturen försöker också bryta ned de politiska fångarnas organisering genom att släppa in vanliga förbrytare på lägren — mördare, våldtäktsmän och så vidare. Detta är något som kamraterna inne på lägret verkligen bad mig berätta om utomlands — det rör sig om en ny politik från juntans sida för att försöka knäcka fångarnas moral och politiska organisering.

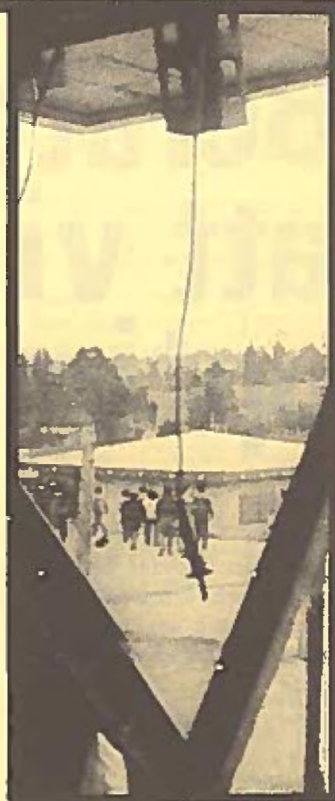
Kampviljan obruten

— Men juntan har inte lyckats. Man blir otroligt im-

ponerad av fångarnas kampvilja. Smärre aktioner genomförs ibland av fångarna. På ett annat koncentrationsläger organiserades till exempel en hungerstrejk i augusti förra året till stöd åt de 119 försvunna kamraterna i MIR som juntan påstod hade skjutits utomlands, men som i själva verket antingen har dödats av juntan eller hålls fängslade i Chile.

— Jag tror att fångarna delvis är bättre organiserade än de som är utanför. Fångarna har också tillgång till en samlad erfarenhet som sprids när juntan sänder fångar från ett läger till ett annat. Varje fånge som flyttas har politisk erfarenhet från det läger han kommer från, och koncentrationslägren förvandlas på så sätt till verkliga universitet där fångar ur olika samhällsklasser och med olika politiska erfarenheter får tillfälle att träffas och diskutera. Fångarna tar också med sig vissa organisationsformer och aktiviteter som är anpassade till livet på lägren när de flyttar.

Fångarna försöker skaffa sig litet skugga.

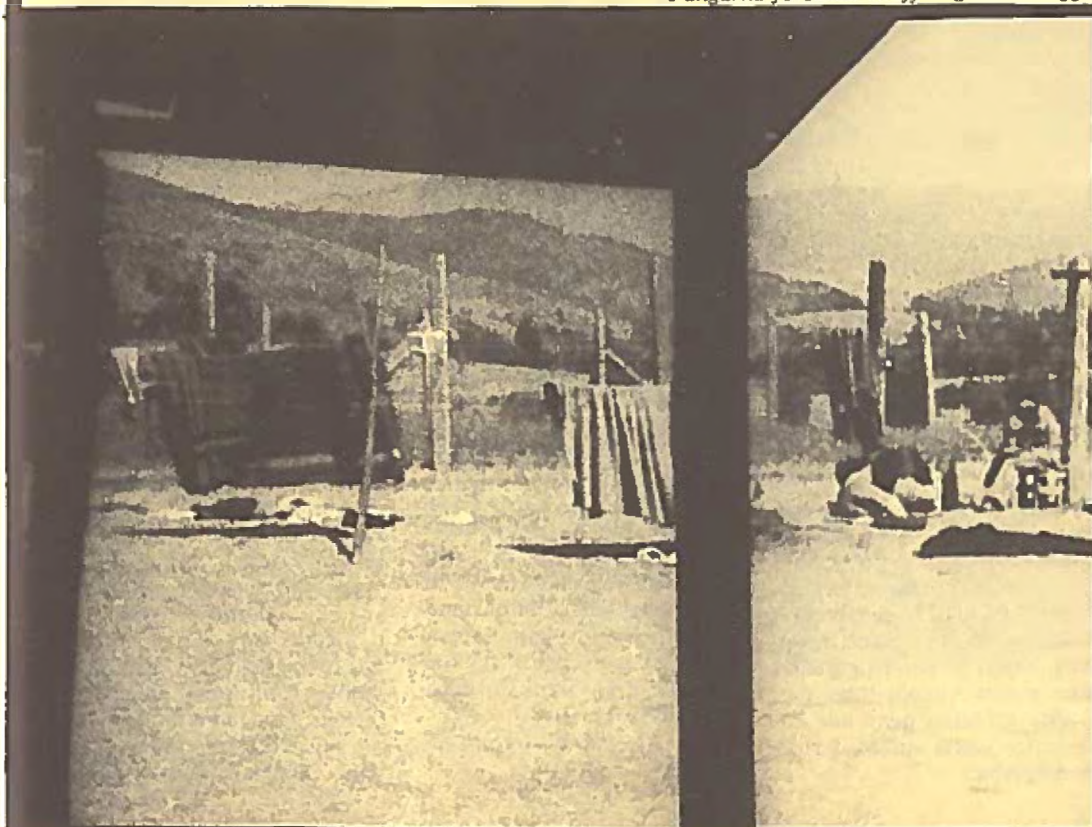
Fotografierna på detta uppslag smugglades ut ur Chile av Tor Sellström och är tagna inifrån ett av juntans koncentrationsläger.

— Ett praktiskt exempel är de olika typer av hantverk i liten skala som sprids mellan de olika lägren. Man tillverkar små medaljonger med bilder från livet på koncentrationslägren — bilder av knutna nävar omgivna av taggtråd och liknande (se bilden) för spridning utanför lägren.

— Genom sin goda organisering och kampvilja kan fångarna inne på lägren också bidra till att sporra kampen utanför.

— Fångarna som jag hade indirekt kontakt med ville alla att jag skulle berätta för omvärlden om deras situation. I första hand ville de betona att fångarnas kampvilja är obruten, och de underströk att de står enade i kampen mot diktaturen. Vidare bad de om skyndsamt hjälp i kampanjer för vissa politiska fångar.

— De ville också få information om vad som händer utomlands. Framför allt frågade de mig om situationen för den Chilenska Vänstern utomlands, det internationella solidaritetsarbetet samt, sist men inte minst, situationen för de revolutionära krafterna i världen. De ville bland annat att jag skulle berätta om utvecklingen i Angola och om läget i Vietnam efter revolutionens seger.

Kampviljan i lägren är obruten

● *Hur märks motståndsviljan hos folket utanför lägren?*

— Förtrycket är fruktansvärt. Men jag vill understryka att det, trots förtrycket, arbetslösheten och misären, inte var ett undertryckt folk jag mötte i Chile. Tvärtom visade det chilenska folket upp en organisering och motståndsvilja som gjorde mig både förvånad och imponerad. Man kommenterade öppet juntans övergrepp för mig som utlänning, och man betonade att kampviljan är obruten.

— När jag talade med en av ledarna för det underjordiska CUT (Chiles olagligförklarade landsorganisation, red. anm.) vädjade han flera gånger till mig: »Berätta för utlandet att vi är optimister!». Samma uppmaning fick jag under samtal med flera andra chilensare.

● *Vilka personer kom du i kontakt med i Chile?*

— Jag träffade flera icke partipolitiskt organiserade arbetare, flera familjer ur arbetarklassen och medelklassen, jag sammanträffade med politiskt organiserade personer på basplanet inom några partier — Kommunistpartiet, Revolutionära Vänsterrörelsen MIR, Kristdemokratiska Partiet, revolutionära kristna organisationer samt med representanter för studentrörelsen. Jag träffade också, som jag tidigare nämnt, en representant för det underjordiska CUT:s ledning i Chile och anhöriga till politiska fångar.

● *Kan du säga något om arbetet för att bygga upp den fackliga rörelsen i Chile?*

— Alla vänsterpartier i Chile arbetar i tre riktningar. För det första: partipolitiskt. Det gäller att bygga upp det egna partiet igen och att arbeta på att bygga en politisk front. För det andra: facklig

verksamhet, arbetet på att bygga upp den fackliga strukturer som juntan slagit sönder. För det tredje: massarbete i olika former — legala, halvlegala och underjordiska.

— Den fackliga verksamheten ses som oerhört betydelsefull av alla vänsterpartier i dagens Chile. Kamraten från CUT:s ledning inne i Chile hävdade att 45 av 60 fackförbund skulle vara återuppbyggda på nationell nivå idag. Han betonade speciellt att fackföreningsrörelsen hade återuppbyggts från basplanet och uppåt. Det skulle betyda att den underjordiska fackliga organisationen är än mer utvecklad på basplanet än på fackförbunds nivå.

● *Deltar alla partier i detta återuppbyggnadsarbete?*

— Ja, som jag sa så har alla partier inom Chilenska Vänstern, de sex UP-partierna och MIR, sett som en av sina huvuduppgifter att bygga upp den fackliga rörelsen igen. Alla dessa sju partier är dessutom representerade inom det underjordiska CUT i Chile — i motsats till utomlands, där CUT nästan uteslutande re-

Små medaljonger gjorda av silvermynt är exempel på det hantverk i liten skala som fångarna i största hemlighet bedriver på koncentrationslägren.

presenteras av Kommunistpartiet och Socialistpartiet. Bristen på representativitet hos CUT utomlands var något som CUT-ledaren i Chile var mycket kritisk till.

● *Du nämnde att du talade med partirepresentanter på basplanet. Verkade det finnas någon enighet över parti-gränserna?*

— Ja, mitt intryck är att det finns en långt gången enhet och vilja till gemensamma aktioner på basplanet och även på mellannivå.

● *Det finns ju många olika partier inom den chilenska motståndsrörelsen. Men vilka är, tror du, huvudkrafterna idag?*

— Kommunistpartiet och MIR, det är jag övertygad om. Både Kommunistpartiet (PC) och MIR är välorganiserade och har en stark förankring hos de chilenska massorna. Såväl PC som MIR har en ideologisk närvaro inom den chilenska politiken som är obestridlig, och båda partierna förfogar över en underjordisk press och propaganda med stor spridning i hela landet. PC har dessutom tillgång till Radio Moskva, vars spanskspråkiga sändningar hörs mycket bra i Chile och som spelar en stor roll för att föra ut PC:s politik.

Detta betyder inte att de övriga vänsterpartierna inte existerar i dagens Chile. Däremot är det mitt bestämda intryck att det är Kommunistpartiet och MIR som utgör de två kraftcentra kring vilka de övriga partierna cirkulerar. I framtiden tror jag att utvecklingen inom den Chilenska Vänstern kommer att gå mot en polarisering kring dessa två huvudkrafter.

● *Vilka andra typer av motståndarbete än de du nämnt bedrivs i Chile?*

— Det chilenska folket utvecklar också ett stort humanitärt motståndarbete: organiseringen av folkliga matsalar, hjälp åt de politiska fångarna och deras familjer, kommittéer för stöd åt arbetslösa är några exempel. Detta humanitära arbete blir, med tanke på situationen i Chile, med nödvändighet också ett viktigt politiskt arbete. Vi bör i det här sammanhanget inte glömma bort den betydelsefulla roll som olika kyrkliga organisationer och progressiva kristna spelar.

● *Fick du något intryck av hur man inne i Chile ser på försöken utomlands att återupprätta Unidad Popular?*

— De jag talade med visade alla stor misstro gentemot de politiska ledare som utom-

Facklig ledare: "Bojkott på alla plan!"

lands beslutat att försöka återupprätta Unidad Popular. I huvudsak kände man naturligtvis till innehållet i Berlin-dokumentet (vilket går ut på att återupprätta Unidad Popular, se Chilebulletinen nr. 7/75), men man tycktes inte veta särskilt mycket om omständigheterna kring Berlin-mötet eller dokumentets exakta ordalydelse.

Mitt intryck är att man i Chile bara talar om Unidad Popular när man talar om det förgångna.

● *Hur ser man inne i Chile på det internationella solidaritetsarbetet?*

– Ja, det faktum att jag under min resa representerade svenska Chilekommittén betydde mycket – det öppnade många dörrar i mina kontakter med chilenska vänsterorganisationer, dörrar som annars kanske hade varit stängda. Överallt, i alla miljöer jag befann mig, kände man till den svenska Chilekommitténs mobilisering inför Båstad, och många berättade att dom hade samlats under själva matchdagarna för att hemma eller hos någon granne eller anhörig följa matchen på TV eller radio. Alla jag talade med hade hejat på Sverige, och i första hand på de svenska demonstranterna. Båstad var en manifestation som verkligen hade och har det chilenska folkets fulla stöd.

Vidare diskuterade jag naturligtvis olika uppgifter för solidaritetsarbetet med flera kamrater. Mitt intryck efter dessa samtal var att Chilekommittén lägger tonvikten vid arbetet för de politiska fångarna och vid bojkottarbetet.

Bojkottarbetet diskuterade jag länge med bl.a. representanten för CUT, som väl kände till de svenska hamnar-

betarnas solidariska bojkottaktioner och som ideligen underströk vikten av en total bojkott av diktaturen på alla plan. Inte minst på det finansiella planet – han betonade särskilt betydelsen av kampanjer av den typ som Chilekommittén bedriver mot internationella kreditorgan av typ Världsbanken och Interamerikanska Utvecklingsbanken.

Alla människor i Chile känner till att det finns en aktiv internationell solidaritetsrörelse för Chile. Det är lätt att läsa mellan raderna när junta-tidningarna t.ex. beskriver bojkottaktioner som ett led i den gigantiska kommunistiska sammansvärjningen mot Chile.

● *Kan du säga något om det Kristdemokratiska Partiet (PDC) och dess roll i Chile idag? Vilka krafter kontrollerar PDC?*

– PDC är ett »flerklassparti». Det representerar stora sektorer av mellanskikten och borgarklassen, men har också ett betydande stöd bland småbönder och arbetare. Idag kontrolleras partiet helt av de borgerliga sektorerna, det vill säga av de högerkrafter som framför allt företräds av före presidenten Eduardo Frei och av den nuvarande partichefen Patricio Aylwin.

– Under min vistelse i Chile cirkulerade – underjordiskt – ett viktigt politiskt dokument av Frei. I det försöker han framställa sig och sitt parti som ett alternativ till den nuvarande militärdiktaturen. (Det dokument som åsyftas har sedan fått tillstånd av juntan att publiceras fritt i Chile, ett tillstånd som dock drogs in redan efter ett par dagars debatt i Radio/TV och i juntapressen. Se även sid. 24 i detta nummer av Chilebulletinen.)

Jag tror inte att man skall underskatta Freis och PDC:s möjligheter att lyckas med detta, men naturligtvis är partiet inget som helst alternativ ur de folkliga krafternas synpunkt.

– Ett utbyte av Pinochet mot kristdemokratiska militärer – eller mot Eduardo Frei själv – skulle definitivt inte innebära ett slut på den borgerliga diktaturen med dess svält, arbetslöshet och förtryck.

– Frei valde tidpunkten för att publicera sitt manifest mycket väl. Vänstern är splittrad, bland annat just i synen på kristdemokraterna, och ett av syftena med dokumentet var uppenbarligen att bidra till att ytterligare splittra vänstern. Manifestet kom också ut i en situation där motsättningarna inom borgarklassen är utomordentligt stora, vilket Frei också försöker utnyttja.

● *Det sägs ju att Frei, för att kunna ge ut dokumentet, måste ha haft ett ganska starkt stöd från militärt håll. Vad tror du om det?*

– Jag har ingen aning om storleken på Freis militära stöd, men helt klart är ju att den växande splittringen inom borgarklassen givit upphov till mycket skarpa motsättningar även inom juntan.

– Jag tror dock att Freis militära stöd är avsevärt mindre än vad man ofta tror utomlands. Syftet med mani-

festet var naturligtvis att öka stödet för Frei, inte minst bland militären. Frei inviter till militären är mycket tydliga i skriften, och han understryker gång på gång vilken viktig roll militären har att spela i vad Frei kallar »en demokratisk återuppbyggnad av Chile». Ingenstans i manifestet attackerar krigsmakten som institution.

– Självfallet finns det kristdemokratiska militärer i Chile, men förtrycket inom de militära leden har å andra sidan varit ännu hårdare än utanför förläggningarna. Och Pinochet har, framför allt med hjälp av en hänsynslös utrensningsspolitik, hittills lyckats bevara enheten utåt inom krigsmaktens ledning. Mängder av kristdemokratiska militärer har fängslats, degraderats, avskedats eller förtidspensionerats av Pinochet.

● *Till sist – vilken bild av motståndskampen ville kamraterna i Chile framför allt förmedla utomlands?*

– En känsla av optimism inför framtiden återkom ofta i mina samtal med dem som med livet som insats bekämpar den chilenska diktaturen. Denna känsla ville många att jag skulle förmedla. Man är inom den chilenska motståndsrörelsen mycket medveten om att kampen kommer att bli svår och långvarig, men man väjdade ändå till mig att sprida budskapet: »Vi är, trots allt, optimister!»

□ □ □
S. V.

Från en folklig matsal i Chile.

i A desalambrar!

av den uruguayanske poeten
och sångaren Daniel Viglietti

Yo pregunto a los presentes, si no se han puesto a pensar que esta tierra es de nos-
otros y no del que tenga más. A desalambrar, a desalambrar, que la tierra es nuest-
ra es tuya y de aquel, de Pedro y María de Juan y José

Yo pregunto si en la tierra
nunca habrd pensado usted,
que si las manos son nuestras,
es nuestro lo que nos den.

A desalambrar ...

Si molesto con mi canto
alguien que no quiera oír,
le aseguro que es un gringo
o un dueño de Uruguay.

A desalambrar ...

Riv alla stängsel!

svensk tolkning: Christina Hermansson
och Sigyn Ohlsson

Jag vill fråga er som lyssnar
om ni aldrig tänker på,
att denna jord är för oss alla,
och inte bara för några få.

Riv alla stängsel, riv alla stängsel,
jorden är vår, den är din och min,
den är Pedros, Marias
och Juans och José.

Och jag frågar er som lyssnar
om ni aldrig tänker på,
att om händerna är våra
blir det dom skapat också vårt.

Riv alla ...

Om jag stört nån med min sång
kan jag säkert säga att
det är antingen en gringo
eller en patron från Uruguay.

Riv alla ...

Uruguay - det tysta Chile

■ »Siste man släcker ljuset.» Så lyder en berömd avskedshälsning från en
av de hundratusentals uruguayare som har lämnat sitt hemland under de
senaste tio åren.

Bakom skämtet döljer sig en fruktansvärd verklighet.

Det är lätt att förstå varför Uruguays
folkmängd på ganska kort tid har sjun-
kit från tre miljoner till 2,5 idag. Den
ekonomiska situationen har varit kris-
artad i över tjugo års tid. Inflationssif-
ror på ett par hundra procent har varit
vanliga (år 1975 steg priserna med
ungefär 300 procent). Reallönerna
sjunker och sjunker: på 1960-talet
sjönk de sakta men säkert, och på
1970-talet i en allt snabbare takt.

Igår: Värmående mönsterdemokrati
Idag: Fattigt fängelse

De politiska förhållandena i det land

som en gång kallades »Latinamerikas
Schweiz» är inte mindre vidriga än de
ekonomiska. Det finns för närvarande
över 5 000 politiska fångar i Uruguay –
en av de allra högsta siffrorna i världen
i förhållande till folkmängden. Var
trettionde invånare är yrkesmilitär.
Bland de olika former av tortyr som
regelbundet tillämpas i Uruguay näm-
ner Amnesty International följande:

● Elchocker. Fångnen binds naken på en
bänk och får ta emot elchocker riktade
mot kroppens känsligaste delar som

läppar, ögon, öron och könsorgan.

● U-båten. Fångnen sänks med huvudet
före ned i en vattentank tills han nästan
drunknar. Denna tortyr kan pågå i
timmar tills vattnet blandas med spyor,
blod och urin.

● Torr u-båt. En plastpåse träs över
fångens huvud och dras åt kring halsen
tills han nästan kvävs.

● Fångnen binds vid en grill över glödan-
de kol.

Den nuvarande presidenten heter Juan
Maria Bordaberry. När militären i juni
1973 stängde parlamentet och olaglig-
förklarade fackföreningsrörelsen, vän-
sterpartierna och centerpartierna samt
övertog regeringsmakten fick Borda-
berry sitta kvar som president. Som
civil fasad för militärdiktaturen är dock
Bordaberry föga lämpad. I den avhop-
pade CIA-agenten Philip Agees bok
»CIA inifrån», som till stor del handlar
om just Uruguay, nämns Bordaberry
som en av de unga lovande högerpoliti-
ker som stod under USA-ambassadens
beskydd redan år 1964, och redan
innan han blev president var Borda-
berry en av Uruguays största jordägare.

Rapport från Chilekommitténs tredje kongress

I slutet av januari samlades Chilekommittén till sin tredje kongress. Förutom de ca 200 delegater som kommit från ett 90-tal lokalkommittéer i landet deltog också kamrater från Chilekommittéerna i Danmark och Norge. Att Chilearbetet i Sverige lever visade inte minst de drygt 100 motioner som inkommit till kongressen. Förra årets arbete innebar ett stort uppsving i arbetet. Alla var eniga om att bl.a. septemberkampanjen och Båstad bidragit till att Chilekommittén idag är en av de starkaste solidaritetskommittéerna för Chile i Europa.

Att bojkottarbetet givit eko även i Chile intygade den kamrat som just återvänt från en resa till Chile. Hans rapport om förtrycket och den ekonomiska misären, men också om en stark kampvilja och ett växande motstånd, präglade också diskussionerna om det materiella stödet till motståndsrörelsen.

Frågan om vart de insamlade medlen ska gå har länge diskuterats inom Chilekommittén. På kongressen fanns tre huvudförslag. Några menade att pengarna liksom hittills bör gå till partierna inom den Chilenska Vänstern (UP-partierna och MIR) enligt den s.k. Havannaöverenskommelsen. Andra förespråkade ett stöd åt motståndskommittéerna, som bedriver ett aktivt arbete på basplanet inne i Chile. Äter andra menade att stödet bör gå till konkreta projekt, som det underjordiska fackliga arbetet och folk-matsalarna.

Kongressens beslut innebär en kompro-

miss mellan de olika förslagen, där 50% även i fortsättningen går till den Chilenska Vänstern enligt Havannaöverenskommelsen, 25% till konkreta projekt och 25% till motståndskommittéerna.

Inriktningen på bojkottarbetet fanns med i många inlägg och uttrycks bl.a. i en ny paroll som antogs av kongressen:

Stöd motståndet – bojkotta diktaturen!

Lennart Johnsson från Svenska Hamnarbetarförbundet betonade i en hälsning till kongressen att arbetet för en bojkott måste bedrivas med utgångspunkt från den chilenska arbetarklassens villkor.

Vi vet att Chiles sak bara kan vinnas av det chilenska folket självt. Men dess berättigade krav kan vi i den övriga världen ge allt stöd de begär och på så sätt hjälpa dem i deras svåra kamp. Vi hamnarbetare anser att man i alla lägen måste föra denna kamp på deras villkor.

Lennart Johnsson meddelade också att Svenska Hamnarbetarförbundet beslutat att fr.o.m. den 1 mars och tre månader framåt bojkotta all import från Chile. Chilekommittén välkomnar beslutet och kommer att arbeta aktivt för att bojkotten blir så effektiv som möjligt.

Solidariteten växer

En breddning av solidaritetsarbetet mot övriga Latinamerika, ökad satsning på

arbetsplatsarbete, ett stärkt fång- och flyktingarbete. Det var några av de övriga frågor som diskuterades under kongressen.

De stundande rättegångarna i Valparaíso mot ledare från UP-tiden, liksom den kritiska situationen i Argentina, uppmärksammades i resolutioner. Kongressen beslutade också att sända en hälsning till de kämpande kamraterna inne i Chile. Chilekommittén har under det gångna året förstärkt solidaritetsarbetet för Chiles folk. Det arbetet kommer inte att upphöra eller avmattas om Frei eller några mera »demokratiska» militärer än Pinochet kommer till makten i Chile. Chilekommitténs tredje kongress stärkte grunden för ett solidaritetsarbete på lång sikt.

Låt oss bidra till att solidariteten med det chilenska folkets kamp växer under 1976!

**STÖD DET CHILENSKA
FOLKETS KAMP MOT
FASCISMEN – FÖR SOCIA-
LISMEN!**

BEKÄMPA IMPERIALISMEN!

**STÖD MOTSTÅNDET – BOJ-
KOTTA DIKTATUREN!**

**FRIGE DE POLITISKA FÅNGAR-
NA!**

A-K. S.

PG 65 39 28 - 2

**I MILJON ^{till} TILL
MOTSTÅNDS
RÖRELSEN!**

Alla som följt utvecklingen i Chile sedan kuppen är medvetna om att det finns olika uppfattningar om hur kampen mot diktaturen bör föras. I förra numret av Chilebulletinen presenterade vi några chilenska röster om motståndskampen. Utgångspunkten var det dokument som UP-partierna undertecknade i Berlin i juli 1975. Vi fortsätter här diskussionen, denna gång med inlägg från kamrater som i Sverige aktivt deltar i solidaritetsarbetet för Chile. Vi vill påpeka att artiklarna är personliga debattinlägg.

Hur arbetar motståndskommittéerna?

Hur uppstod motståndskommittéerna?
Efter kuppen gällde det att definiera kampuppgifterna och perspektiven för den underjordiska kampen. I samband med detta togs de första initiativen att organisera motståndskommittéer på arbetsplatser, förläggningar, i skolor och bostadsområden. En av de första uppgifterna var att trycka upp flygblad och sprida underjordiska tidningar. Den uppgiften krävde samordning och drev på organiseringen. Det gällde också att lära sig elementära normer för underjordiskt arbete. Men samtidigt fick inte säkerhetsföreskrifterna förhindra kontakten mellan ledningen och basen. Inte heller fick de bromsa arbetet i massorganisationerna. Folket skulle inte få vänja sig vid att leva utan fackföreningen, kvartersrådet eller kvinnocentrat. De reformistiska partiernas ledningar hävdade att motståndskommittéerna syftade till att ersätta massorganisationerna. Så var det inte. Istället gällde det att förhindra att diktaturen förstörde dem och med all kraft försvara folkets kampvapen.

Ett annat viktigt mål var att återge folket tron på sin egen styrka och ge de många partilösa en plats i kampen. Genom motståndskommittéerna har det varit möjligt att uppnå en enhet i basen mellan alla som är motståndare till diktaturen. Genom dem har också den underjordiska kampen kunnat kombineras med halvlegala och legala kampformer (i fackföreningarna eller andra massorganisationer). Självklart finns det olika uppfattningar om vilken roll motståndskommittéerna kommer att spela, framförallt på längre sikt. Men inom den revolutionära vänstern råder enighet om att motståndskommittéerna och andra liknande organ utgör basen, ryggraden, i motståndet. Det är det viktiga.

Motståndskommittéerna ger ledning
Resultaten av motståndskommittéernas arbete är inte storslagna, men positiva. I

Motståndskommittéer är underjordiska sammanslutningar på basplanet. En motståndskommitté kan bestå av mellan tre och åtta personer som deltar i ett aktivt motståndsarbete, oberoende av partitillhörighet. En motståndskommitté sprider bl.a. propaganda och genomför sabotage i liten skala.

kåkstäderna i utkanten av de stora läderna har Fredskommittén och kyrkliga organisationer startat arbetslöshetsfonder, sjukvårdskliniker och folkmatsalar för barn och arbetslösa. Motståndskommittéerna deltar i och driver på det arbetet. Genom det propagandaarbete motståndskommittéerna bedriver får det i huvudsak humanitära arbete som kyrkorna startat ett politiskt innehåll. Genom att delta i det fackliga uppbygget, i arbetet med folkmatsalarna etc, har motståndskommittéerna vunnit nya människor till motståndskampen. Utan dem skulle inte de många partilösa motståndarna till diktaturen få en självklar plats i kampen.

Oenighet inom den Chilenska Vänstern
Varför stöder inte hela den Chilenska vänstern arbetet med motståndskommittéerna?

De två strategiska linjer som stod emot varandra under UP-tiden, suddades inte ut genom kuppen. Skiljelinjerna är till och med tydligare idag.

Motståndskommittéerna är bara ett av de ämnen där det råder oenighet inom vänstern. I Berlindokumentet nämns inte någonstans motståndskommittéerna och andra, liknande basorgan för motståndet. Att de utelämnas beror inte på någon slump. De som ihärdigast försvarar innehållet i Berlindokumentet talar inte om motståndskommittéer. Och de som stöder och i Chile bygger upp motståndskommittéer är i de flesta fall starkt kritiska till Berlindokumentet.

Ett av de vanligaste argumenten är att de syftar till att förstöra och/eller ersätta de politiska partierna. Ingenting kan vara

mera felaktigt. Behovet av ledning från partiernas sida är idag inte mindre än tidigare. Men motståndskommittéerna är inte heller particeller. Det krävs inte partitillhörighet eller fullständig politisk enighet för att delta i motståndskommittéernas arbete. Målen och vägen för motståndskampen diskuteras ständigt.

Bred enhet mot diktaturen

Det sägs också att de som stöder motståndskommittéerna är emot samarbete med den borgerliga oppositionen. Motståndskommittéerna förnekar inte behovet av att bilda en bred front mot diktaturen. Vad de hävdar är istället att arbetarklassen och folket måste utveckla sin egen styrka och organisation för att dra med sig andra sektorer i motståndskampen. Är arbetarklassen svag och splittrad kommer den bara att få fungera som skottavla för borgerliga manövrer. Genom motståndskommittéerna kan folket leda de borgerligt demokratiska krafterna till en aktiv opposition som påskyndar diktaturens fall.

Det aktiva motståndet betonas

Diktaturen är idag svag och splittrad. Att den inte är svagare och ändå mera splittrad beror till stor del på otillräcklig organisation och ledning från vänsterns sida. Motståndskommittéerna visar på betydelsen av ett aktivt motstånd. Genom dem organiseras kampen utifrån en revolutionär linje. Genom att utveckla motståndskommittéerna påskyndas också bildandet av den breda enhetsfront som alla vänsterpartier talar om – men ger olika innehåll.

Anna-Karin Sjödin

Nederlagets strategi

Den process som inleddes med Allendes valseger 1970 hade ingen återvändo. På ena sidan fanns de chilenska massorna som sporrades att söka sin väg ur fattigdomen och misären. För varje steg de tog på den vägen trampade de på förtryckarnas intressen. På den andra sidan fanns imperialismen och den inhemska borgarklassen. Deras väg gick över en krossad massrörelse. För dem krävdes tid att samla styrkorna. I vägskalet stod UP.

Borgarna hånade UP. »Vi har ingen användning för er, ni är odugliga, ni kan inte hejda pöbeln». Och UP ropade tillbaka: »Vänta, se här, vi lämnar tillbaka de här fabrikena som arbetarna olyckligtvis har ockuperat, ni har inget att frukta av oss, se vi värnar om er armé, vi delar inte ut vapen till folket, vi ger er t.o.m. möjlighet att genomföra razzior efter de vapen som arbetarna kan tänkas ha.» Förgäves. Och från andra hållet arbetarna: »Ni är ju vår regering, förlita er på oss och gå i spetsen för den kamp vi för, ge oss medel att försvara vad vi vunnit, ge oss ledning och samordning så att vi kan krossa den kontrarevolution som förbereds.» Och UP: »Vänta ni går för långt, ni skrämmar bort våra vänner, vi måste förlita oss på de demokratiska institutionerna och på våra patriotiska soldater». Massorna övergavs av sin ledning.

I några korta meningar beskrivs situationen av en militant från en fabrik i Santiagoområdet: »Klasskampen hade nått en så hög nivå att det ur militärens synpunkt inte fanns någon annan möjlighet än att handla som den gjorde. Folket och arbetarna insåg också att en avgörande konfrontation var oundviklig. Vid de sista massmötena, som mötet den 4 september, bad de Allende om vapen för de förstod att kuppen skulle komma. Men de reformistiska partierna vägrade att inse det. De blundade. Vem som helst som varnade för kuppen kallade de för ultravänster».

Arbetarklassens enhet mot diktaturen

Idag är UP-partiernas ledningar beredda att göra om det »chilenska experimentet». I det s.k. Berlindokumentet (se Chilebulletinen 1/76) vill UP-partierna att arbetarna på nytt ska förlita sig på borgarklassens »demokratiska» representanter. De kristdemokratiska partiet, »ärliga» militärer och andra som »förläts» av kuppakarna att ta del i slakten på tusentals chilenska arbetare, ska tillsammans med UP störta juntan och bygga ett nytt samhälle.

Emot denna inriktning står de strömningar i Chile som arbetar för klassens enhet mot diktaturen. Den chilenska arbetaren upplever dagligen behovet av denna enhet. Den

Illustrationer på detta uppslag: den chilenske konstnären José Venturelli.

måste utvecklas ur varje delstrid, hur begränsad den aktuella kampfrågan än må vara. De chilenska massornas mest blygsamma intressen kommer aldrig att tillvaratas ens av de mest »progressiva» borgarna.

Revolutionen i Chile kommer t.ex. att stå inför en så grundläggande demokratisk uppgift som en djupgående jordreform. Den chilenska borgar- och jordägarklassen, med tusen band förbundna med imperialismen, kommer aldrig att ta på sig denna uppgift. Den kan bara genomföras av en Arbetarnas och Folkets regering som vilar på massornas egen organisering, på arbetarråd och folkmilis. De chilenska massorna har rika erfarenheter av självorganisering från UP-perioden, i uppbygget av industribälten och stadsdelsråd. Endast en folklig resning mot diktaturen, baserad på dessa erfarenheter, kan för alltid befria det chilenska folket från kapitalistisk utsugning och förtryck.

Försvaga reformismen – bygg den revolutionära fronten

Det är utifrån denna grunduppfattning som kamraterna i Liga Comunista de Chile (LCC-Fjärde Internationals chilenska organisation) aktivt arbetar för motståndet bland de chilenska massorna. Det perspektiv kamraterna i LCC anger i kampen för att krossa diktaturen är den revolutionära generalstrejken, genomförd av den samlade arbetarklassen under ledning av arbetarnas organisationer. Den nödvändiga klassenheten måste innefatta de reformistiska partierna.

Det vore illusioner att tro att reformismen har förlorat sitt inflytande p.g.a. nederlaget i september -73. Tvärtom har nederlagets omfattning bidragit till att konsolidera fr.a. kommunistpartiets

dominans inom den chilenska arbetarrörelsen. Därför kommer varje inriktning som bortser från reformismens styrka att sluta i sektaristisk isolering från massorna.

Å andra sidan kan ledningarna för de reformistiska partierna tvingas in i en proletär enhetsfront endast under trycket från sin egen bas och under styrkeförhållanden som hotar reformismens positioner. Idag kan ingen organisation inom den revolutionära vänstern ensam åstadkomma sådana styrkeförhållanden.

Från dessa förutsättningar arbetar kamraterna i LCC för att upprätta en strategisk allians mellan de delar av den chilenska arbetarrörelsen som vägrar att sälja ut arbetarnas intressen till förmån för knäfall inför delar av borgarklassen. En allians som i första hand gäller MIR, Socialistpartiets vänsterflygel och MAPU.

Ett utvecklat enhetsarbete mellan dessa sektorer kan på ett avgörande sätt försvara reformismens ställning. I detta sammanhang måste vi se betydelsen av de försök som görs för att bygga enhetsstrukturer i form av motståndskommittéer. Även om framgångarna i detta arbete hittills, av flera orsaker, är begränsade, och även om det finns stora olikheter och oklarheter inom och mellan partierna om t.ex. motståndskommittéernas funktioner, uppgifter och perspektiv, så kan vi peka på viktiga steg som tagits för att utveckla konkreta enhetsinitiativ.

Detta gäller t.ex. de förberedelser som gjordes av LCC, MAPU och Socialistpartiets vänster för en gemensam propagandakampanj i Santiago den 11 september förra året. De revolutionära krafterna i Chile måste arbeta vidare i den riktningen.

Henrik Janbell
Taras Kentrschynskyj

Berlin-dokumentet – ett stort framsteg

I den diskussionen har två begrepp lanserats – motståndskommittéer och antifascistiska kommittéer. Det ena begreppet – motståndskommittéer – lanseras främst av MIR och i viss mån MAPU, det andra främst av Kommunistpartiet och Socialistpartiet. Den fråga många ställer sig blir då: representerar dessa två begrepp verkligen två alternativ eller är det bara en strid om ord? En av skillnaderna tycks vara att motståndskommittéerna säger sig i hög grad vilja baseras på en bas stående utanför existerande partier och organisationer. Med de antifascistiska kommittéerna tycks det vara tvärtom. De knyter i mycket hög grad an till existerande partier och organisationer.

Gustavo Ruz, en av socialistpartiets ledande medlemmar och som i två år suttit i juntans koncentrationsläger, formulerade det på följande sätt;

«I Chile är allt så uppknutet till partierna att till och med hundarna nästan är partipolitiskt organiserade. Det vore vansinnigt av motståndsrörelsen att inte ta hänsyn till detta faktum».

Detta innebär naturligtvis inte att människor som står utanför partierna och andra organisationer – även i Chile finns det naturligtvis många sådana människor – inte skulle kunna delta i de antifascistiska kommittéernas arbete. Tvärtom. Men stommen i motståndet måste vila på partierna och andra organisationer, främst då de fackliga organisationerna.

Breda allianser – lärdom från Europa

Inspirationen till denna uppläggning av motståndet har i hög grad hämtats från erfarenheterna av den antifascistiska kampen i Europa på 30- och 40-talet. Denna framgångsrika kamp lärde de revolutionära krafterna en mycket viktig sak:

genom bredast möjliga allianser där arbetarklassen utgör grundstommen är det möjligt att bekämpa fascismen på ett effektivt sätt.

Samma tidsperiod innebar också ett svidande, för att inte säga förödande, nederlag för sekterister av alla slag. Det är mycket troligt att utvecklingen i Chile på sikt kommer att ge samma lärdomar.

«Icke-spektakulär kamp»

Socialist- och Kommunistpartiet och även MAPU – Obrero Y Campesino (arbetare och bonde – MAPU) talar ofta om skillnaden mellan spektakulär och icke-spektakulär kamp. Man menar att kortsiktiga aktioner som vid en första anblick kan te sig mycket tilltalande, på sikt kan skada motståndet och kanske gynna juntan. Detta innebär att man betonar den långsiktiga, icke-spektakulära kampen. Man hänfaller inte till ogrundad optimism och sprider inga illusioner kring sig. Ett av uttrycken för denna

I en intervju i DDR:s största tidning, Neues Deutschland, i januari, säger en av ledarna för Chiles Kommunistiska Parti – en av dem som befinner sig i Chile – att juntan idag lyckas hålla sig kvar vid makten mera på grund av bristen på enhet bland de antifascistiska krafterna än p.g.a. sin egen vapenstyrka. För alla som helhjärtat stöder den antifascistiska kampen i Chile kan detta konstaterande tyckas vara mycket nedslående. Det reser med kraft frågan om vilken väg motståndskampen mot juntan skall välja. Hur skall den enas och därigenom bli slagkraftig?

inställning är Berlindokumentet från juli 1975. Där formuleras programmatiska grunddrag för den kommande enhetliga motståndsrörelsen och där ställs aktuella kampuppgifter.

Dokumentet är en kompromiss mellan de olika krafterna inom UP och därigenom inte så klart och entydigt som kan kanske skulle önska sig. Men det måste vara ett stort framsteg när alla UP-partierna lyckas ena sig kring dessa grundfrågor.

Berlindokumentet och MIR

Detta dokument innebär inte heller, som tyvärr påståtts, att MIR skulle uteslängas från samarbete inom den antifascistiska motståndsrörelsen. Vad man begär av MIR är att man inte för en »alternativistisk» politik inom ramen för denna rörelse. Kort sagt att man enar sig om de taktiska huvuduppgifterna, däribland den första av alla uppgifter – att störta den fascistiska juntan. MIR inbjuds alltså till

samarbete på likaberättigad basis. Inte bara MIR måste underkasta sig kraven i Berlindokumentet. De gäller för alla som vill samverka i den antifascistiska fronten. Även här talar erfarenheterna från den framgångsrika kampen mot Hitlerfascismen sitt tydliga språk.

Kommunist- och Socialistpartiet viktiga

Sist men inte minst; bakom denna inriktning på det antifascistiska arbetet står både Kommunistpartiet och den överväldigande majoriteten av Socialistpartiet. Dessutom stöds denna linje av MAPU- OC och Radikalpartiet. Kommunist- och Socialistpartiet representerade och representerar även idag (allt talar för övrigt för att Kommunistpartiet i hög grad kraftigt stärkt sin ställning bland det chilenska folket efter kuppen) den alldeles överväldigande majoriteten inom den Chilenska Vänstern. Att tänka sig att juntan skulle kunna störtas utan dessa partiers aktiva medverkan är en befängd, för att inte säga löjväckande, tanke.

Åke Willén

VARNING

för Eduardo Frei!

När Eduardo Frei valdes till president i Chile år 1964 var det bland annat tack vare ett generöst valbidrag på 20 miljoner dollar från CIA. »Revolution utan blod» var Freis och de nordamerikanska reklambyråernas slagord inför valet. I Kennedys och Framstegsalliansens anda skulle Eduardo Frei presenteras som det reformistiska svaret på Fidel Castro.

Tre stora, och flera små, arbetarmassakrer hann Frei med under sin presidentperiod. Blod utan revolution var vad det chilenska folket fick av Eduardo Frei.

■ ■ Under hösten 1970 konspirerade Frei flitigt för att förhindra att segraren i presidentvalet, Salvador Allende, skulle efterträda honom som Chiles president. Men modet svek Frei i de avgörande ögonblicken i oktober 1970. Frei vågade aldrig ge klarsignal för en militärkupp. CIA och USA-ambassaden i Chile var djupt olyckliga över Freis vankelmod. »Karln vågar aldrig ta på sig byxorna», var ambassadör Korrays dystra beskrivning av Freis feghet.

Under Allende-tiden var Frei

däremot en förträfflig investering för CIA. Av alla de borgerliga politiker som konspirerade, saboterade och aktivt underblåste borgarklassens reaktionära motoffensiv utmärkte sig Eduardo Frei som den allra slugaste och hänsynslösaste.

Det finns ingen person i Chile som så aktivt bidrog till att föra Pinochet-juntan till makten som Eduardo Frei.

■ ■ Efter militärkuppen den 11 september 1973 var Frei alldeles till sig av förtjusning och samarbetsvilja med de nya makthavarna. I den deklaration som Frei och det Kristdemokratiska Partiets ledning undertecknade den 12 september 1973 heter det bland annat: »Militärjuntans uttalade strävanden att återställa den institutionella normaliteten och freden och enheten mellan alla chilensare uttrycker folkets känslor och förtjänar alla gruppers patriotiska stöd.»

Den 14 september 1973 sände Frei personligen ut ett budskap till den Kristdemokratiska Världsförbundet i vilket han uttryckte sitt och sitt partis fulla stöd åt Pino-

chet-juntan. Den 10 oktober 1973 publicerade den spanska dagstidningen »ABC» en stort upplagd intervju med Frei. Två av rubrikerna är direkt citat från Frei och lyder: »Landets enda räddning ligger i militärregeringen» och »Marxisterna hade förberett ett inbördeskrig – detta är något som omvärlden inte tycks vilja inse».

■ ■ Men Eduardo Frei lönades illa av juntan. Pinochet ville, till Freis bestörtning och besvikelse, behålla makten – inte överlämna den till Frei.

Eduardo Frei blev sur. Han och hans parti fick inte mycket att säga till om i juntans Chile. Så otacksamt!

■ ■ Idag kallar sig Frei demokrat. I sitt nyligen publi-

cerade »Manifest» (se s. 13 i detta nummer) manar han alla »demokratiska krafter» att samarbeta. Under Freis ledning skall kristdemokraterna, delar av vänstern och delar av krigsmakten slå sina påsar ihop i kampen mot högerextremismen och vänsterextremismen – detta är Freis budskap.

Frei vet att både vänstern och borgarklassen är splittrade. Idag attackerar Frei Pinochet-juntan. När Pinochet var stark var Frei hans servila tjänare. Idag är Pinochet-juntan kraftigt försvagad. Nu gäller det att hålla sig väl med andra än Pinochet.

Eduardo Frei vädrar morgonluft.

Stanken känns ända hit.

S. V.

CHILE-BULLETTINEN

säljer bra. Men vår upplaga är alltför beroende av lösnummerförsäljningen. Detta gör att vår planering av upplagan blir ganska osäker, och det lägger hela ansvaret för försäljningen på Chilekommitténs lokalkommittéer. För att kunna göra CHILEBULLETTINEN bättre men oförändrat billig fordras större resurser, dvs större upplaga. Ett bra och enkelt sätt att hjälpa oss på dessa punkter är att PRENUMERERA. Om du prenumererar riskerar du heller inte att missa något nummer.

Du får sju nummer för femton kronor och prenumererar löpande, dvs du bestämmer själv från och med vilket nummer du vill börja.

Stödprenumeration: 25 kronor. Kamppprenumeration: 50 kronor.

Postgiro 88 72 33-5, Chilebulletinen.

Ange på talongen från och med vilket nummer du vill att prenumerationen skall gälla.

Uruguay ...

15 ▶

Under hela sin politiska karriär har Bordaberry varit inriktad på att med USAs och militärens hjälp upprätta en högerdiktatur i landet.

Låt inte tystnaden lägga sig

Uruguay, »det tysta Chile», ger inga rubriker i världspres- sen. Den ständigt växande svälten och arbetslösheten och de torterade politiska fångarnas skrik syns och hörs inte långt. Nästan alla känner till att Augusto Pinochet är USA-imperialismens blodiga verktyg i Chile, men få vet att Uruguays bödel, Juan Maria Bordaberry, stått

på USA-imperialismens avlösningslista i över tio år.

När detta kommer i tryck håller Amnesty månadslånga kampanj för Uruguays politiska fångar på att avslutas. Låt oss hjälpas åt att föra denna viktiga kampanj vidare! Låt oss bombardera Uruguays ambassad i Stockholm, Uruguays regering i Montevideo och Bordaberrys uppdragsgivare i Washington med påminnelser om att vi inte har glömt deras brott. Det är möjligt att våra protester mot USA-imperialismens bundsförvanter bland Uruguays storgodsägare och generaler på kort sikt är verkningslösa. Men tystna får de aldrig.

något som s.a.s. förs in utifrån av en revolutionär förtrupp.

Det här är en fråga där vi verkligen strävar efter maximal försiktighet. Vi vill inte ta till några kampformer som ligger långt före massornas medvetande. En förtrupp skall ligga ett steg före massorna vad gäller medvetenhet och kampformer, självfallet, men aldrig mer än ett steg före. Aldrig två eller fler.

Förankring bland massorna viktigast

■ Om vi gick för långt före massornas medvetande skulle vi gå samma trista öde till mötes som nästan alla revolutionära organisationer i Latinamerika har gått, nämligen att isolera oss. De revolutionära organisationerna och gerillarörelserna i Latinamerika har misslyckats därför att de inte har förmått anknyta sin kamp till massorna och föra den »inifrån», med utgångspunkt från massorna själva. Från

»Den underjordiska rebellen» - MIRs tidning i Chile. Texten på detta uppslag manar till ökad facklig motståndskamp. På nästa sida: Klistermärke från MIR med texten: »Vi skall hämnas dig, Miguel (Enriquez). Folkets motstånd kommer att segra!»

MIRs sida har vi varit medvetna om de här riskerna. Vi har nu en stark förankring bland massorna, en förankring som gör att jag inte tvekar att säga att MIR idag är oförstörbart.

● Hur ser du på den ständigt återkommande frågan om bristen på enhet inom den chilenska vänstern?

■ Vänsterns splittring utgör enligt MIR det största problemet för folket och arbetarklassen i dess kamp för att stöta diktaturen. I botten ligger en djupgående strategisk motsättning inom vänstern som bland annat tar sig uttryck i att vissa

Hjälp oss att göra en bättre bulletin!

Vi skulle vilja att du som läser Chilebulletinen försöker besvara frågorna här nedan och att du sedan klipper ut sidan och skickar in den till oss. Vi i redaktionsgruppen tror att vi kan göra en bättre Chilebulletin om du svarar.

Det är bra ju fler frågor du besvarar, men vi vill gärna ha dina synpunkter även om du bara besvarar några få. Skriv på separat papper om utrymmet inte räcker till. Du svarar naturligtvis anonymt.

Skicka in dina synpunkter till:

Chilebulletinen

*Bryggargatan 4, 3 tr
111 21 STOCKHOLM*

När Björn Borg skulle spela tennis mot Chilejuntans män, då blev Chile plötsligt intressant för dagstidningar och radio/TV. Så reste juntalaget hem med svansen mellan benen. Och Chile var inte längre så intressant för massmedia.

CHILE-BULLETINEN s

inriktning är en annan. Vi vill skriva om sådant som de stora tidningarna »glömmat bort». Vi vill skriva om Chile vare sig det ska bli tennis i Båstad eller ej.

CHILE-BULLETINEN

vill också behandla övriga Latinamerika. Utvecklingen i Chile är beroende av vad som händer i bland annat Argentina och Peru.

CHILE-BULLETINEN

vill ta upp det aktuella läget i Chile, vi vill sprida information om diktaturens förtryck och om motståndskampens utveckling. Vi vill samtidigt visa hur detta hänger ihop med vad som händer i andra delar av världen. Diktaturen i Chile behöver imperialismens stöd, och imperialismen behöver typer som Pinochet för att hålla ihop sitt välde. Störtandet av diktaturen kommer därför att vara ett hårt slag mot imperialister i alla länder – mot Kissinger, Krupp och »vår egen» Wallenberg.

CHILE-BULLETINEN

ges ut av Chilekommittén, den svenska solidaritetsrörelsen med Chiles folk. Därför vill vi också skriva om Chilekommitténs arbete, om vad vi i Sverige kan göra för att stödja motståndskampen. Vi hoppas kunna ge förslag på vad du som läser Chilebulletinen kan göra: att du inte köper frukt och andra varor från Chile, att du tar upp Chilesolidariteten i den fackförening och så vidare.

Det är alltså ganska mycket vi vill med Chilebulletinen. Men hur har vi lyckats? Vad är bra och vad är dåligt? För att få veta mer om det, och därigenom kunna förbättra Chilebulletinen, har vi ställt samman de här frågorna.

Det är viktigt att vi får ditt svar, vare sig du läser Chilebulletinen för första gången eller prenumererar. Som tack för mödan ska vi försöka göra en bättre Chilebulletin.

CHILE-BULLETINEN

vill stimulera till debatt. »Fallet Chile» ställer viktiga politiska frågor: Är Allendes väg till socialismen möjlig?, hur ska ett starkt motstånd mot juntan byggas upp? och många fler. De chilenska vänsterpartierna har fortfarande olika uppfattningar i dessa frågor. Inte heller vi som skriver i Chilebulletinen är eniga. Men vi är övertygade om att diskussionen kring dessa frågor är nödvändig, inne i Chile och utanför.

*Kamratliga hälsningar
från redaktionsgruppen*

Hur fick du tag på det här numret av Chilebulletinen?

- ☐ av en gatuförsäljare
- ☐ i bokhandeln
- ☐ prenumeration

Annat sätt:

Köper du Chilebulletinen regelbundet?

- ☐ ja
- ☐ nej

Om ja, sedan hur länge?

Hur mycket tycker du Chilebulletinen får kosta?

Vad skulle det betyda om Chilebulletinen kom ut oftare? (1975 gav vi ut 7 nummer)

- ☐ stor förbättring
- ☐ obetydlig skillnad

Andra synpunkter:

VARNING

för Eduardo Frei!

När Eduardo Frei valdes till president i Chile år 1964 var det bland annat tack vare ett generöst valbidrag på 20 miljoner dollar från CIA. »Revolution utan blod» var Freis och de nordamerikanska reklambyråernas slagord inför valet. I Kennedys och Framstegsalliansens anda skulle Eduardo Frei presenteras som det reformistiska svaret på Fidel Castro.

Tre stora, och flera små, arbetarmassakrer hann Frei med under sin presidentperiod. Blod utan revolution var vad det chilenska folket fick av Eduardo Frei.

■ ■ Under hösten 1970 konspirerade Frei flitigt för att förhindra att segren i presidentvalet, Salvador Allende, skulle efterträda honom som Chiles president. Men modet svek Frei i de avgörande ögonblicken i oktober 1970. Frei vågade aldrig ge klarsignal för en militärkupp. CIA och USA-ambassaden i Chile var djupt olyckliga över Freis vankelmod. »Karl! vågar aldrig ta på sig byxorna», var ambassadör Korrays dystra beskrivning av Freis feghet.

Under Allende-tiden var Frei

däremot en förträfflig investering för CIA. Av alla de borgerliga politiker som konspirerade, saboterade och aktivt underblåste borgarklassens reaktionära motoffensiv utmärkte sig Eduardo Frei som den allra slugaste och hänsynslösaste.

Det finns ingen person i Chile som så aktivt bidrog till att föra Pinochet-juntan till makten som Eduardo Frei.

■ ■ Efter militärkuppen den 11 september 1973 var Frei alldeles till sig av förtjusning och samarbetsvilja med de nya makthavarna. I den deklaration som Frei och det Kristdemokratiska Partiets ledning undertecknade den 12 september 1973 heter det bland annat: »Militärjuntans uttalade strävanden att återställa den institutionella normaliteten och freden och enheten mellan alla chilensare uttrycker folkets känslor och förtjänar alla gruppers patriotiska stöd.»

Den 14 september 1973 sände Frei personligen ut ett budskap till den Kristdemokratiska Världsförbundet i vilket han uttryckte sitt och sitt partis fulla stöd åt Pino-

chet-juntan. Den 10 oktober 1973 publicerade den spanska dagstidningen »ABC» en stort upplagd intervju med Frei. Två av rubrikerna är direktcitat från Frei och lyder: »Landets enda räddning ligger i militärregeringen» och »Marxisterna hade förberett ett inbördeskrig – detta är något som omvärlden inte tycks vilja inse».

■ ■ Men Eduardo Frei lönades illa av juntan. Pinochet ville, till Freis bestörtning och besvikelse, behålla makten – inte överlämna den till Frei.

Eduardo Frei blev sur. Han och hans parti fick inte mycket att säga till om i juntans Chile. Så otacksamt!

■ ■ Idag kallar sig Frei demokrat. I sitt nyligen publi-

cerade »Manifest» (se s. 13 i detta nummer) manar han alla »demokratiska krafter» att samarbeta. Under Freis ledning skall kristdemokraterna, delar av vänstern och delar av krigsmakten slå sina påsar ihop i kampen mot högerextremismen och vänsterextremismen – detta är Freis budskap.

Frei vet att både vänstern och borgarklassen är splittrade. Idag attackerar Frei Pinochet-juntan. När Pinochet var stark var Frei hans servila tjänare. Idag är Pinochet-juntan kraftigt försvagad. Nu gäller det att hålla sig väl med andra än Pinochet.

Eduardo Frei vädrar morgonluft.

Stanken känns ända hit.

S. V.

CHILE-BULLETINEN

säljer bra. Men vår upplaga är alltför beroende av lösnummerförsäljningen. Detta gör att vår planering av upplagan blir ganska osäker, och det lägger hela ansvaret för försäljningen på Chilekommitténs lokalkommittéer. För att kunna göra CHILEBULLETINEN bättre men oförändrat billig fordras större resurser, dvs större upplaga. Ett bra och enkelt sätt att hjälpa oss på dessa punkter är att PRENUMERERA. Om du prenumererar riskerar du heller inte att missa något nummer.

Du får sju nummer för femton kronor och prenumererar löpande, dvs du bestämmer själv från och med vilket nummer du vill börja.

Stödprenumeration: 25 kronor. Kamppprenumeration: 50 kronor.

Postgiro 88 72 33-5, Chilebulletinen.

Ange på talongen från och med vilket nummer du vill att prenumerationen skall gälla.

Uruguay ...

15 ▶

Under hela sin politiska karriär har Bordaberry varit inriktad på att med USAs och militärens hjälp upprätta en högerdiktatur i landet.

Låt inte tystnaden lägga sig

Uruguay, »det tysta Chile», ger inga rubriker i världspres- sen. Den ständigt växande svälten och arbetslösheten och de torterade politiska fångarnas skrik syns och hörs inte långt. Nästan alla känner till att Augusto Pinochet är USA-imperialismens blodiga verktyg i Chile, men få vet att Uruguays bödel, Juan Maria Bordaberry, stått

på USA-imperialismens avlösningslista i över tio år.

När detta kommer i tryck håller Amnesty månadslånga kampanj för Uruguays politiska fångar på att avslutas. Låt oss hjälpas åt att föra denna viktiga kampanj vidare! Låt oss bombardera Uruguays ambassad i Stockholm, Uruguays regering i Montevideo och Bordaberrys uppdragsgivare i Washington med påminnelser om att vi inte har glömt deras brott. Det är möjligt att våra protester mot USA-imperialismens bundsförvanter bland Uruguays storgodsägare och generaler på kort sikt är verkningslösa. Men tystna får de aldrig.

något som s.a.s. förs in utifrån av en revolutionär förtrupp.

Det här är en fråga där vi verkligen strävar efter maximal försiktighet. Vi vill inte ta till några kampformer som ligger långt före massornas medvetande. En förtrupp skall ligga ett steg före massorna vad gäller medvetenhet och kampformer, självfallet, men aldrig mer än ett steg före. Aldrig två eller fler.

Förankring bland massorna viktigast

■ Om vi gick för långt före massornas medvetande skulle vi gå samma trista öde till mötes som nästan alla revolutionära organisationer i Latinamerika har gått, nämligen att isolera oss. De revolutionära organisationerna och gerillarörelserna i Latinamerika har misslyckats därför att de inte har förmått anknyta sin kamp till massorna och föra den »inifrån», med utgångspunkt från massorna själva. Från

»Den underjordiska rebellen» - MIRs tidning i Chile. Texten på detta uppslag manar till ökad facklig motståndskamp. På nästa sida: Klistermärke från MIR med texten: »Vi skall hämnas dig, Miguel (Enriquez). Folkets motstånd kommer att segra!»

MIRs sida har vi varit medvetna om de här riskerna. Vi har nu en stark förankring bland massorna, en förankring som gör att jag inte tvekar att säga att MIR idag är oförstörbart.

● Hur ser du på den ständigt återkommande frågan om bristen på enhet inom den chilenska vänstern?

■ Vänsterns splittring utgör enligt MIR det största problemet för folket och arbetarklassen i dess kamp för att stöta diktaturen. I botten ligger en djupgående strategisk motsättning inom vänstern som bland annat tar sig uttryck i att vissa

Hjälp oss att göra en bättre bulletin!

Vi skulle vilja att du som läser Chilebulletinen försöker besvara frågorna här nedan och att du sedan klipper ut sidan och skickar in den till oss. Vi i redaktionsgruppen tror att vi kan göra en bättre Chilebulletin om du svarar.

Det är bra ju fler frågor du besvarar, men vi vill gärna ha dina synpunkter även om du bara besvarar några få. Skriv på separat papper om utrymmet inte räcker till. Du svarar naturligtvis anonymt.

Skicka in dina synpunkter till:

Chilebulletinen

*Bryggargatan 4, 3 tr
111 21 STOCKHOLM*

När Björn Borg skulle spela tennis mot Chilejuntans män, då blev Chile plötsligt intressant för dagstidningar och radio/TV. Så reste juntalaget hem med svansen mellan benen. Och Chile var inte längre så intressant för massmedia.

CHILE-BULLETINEN

inriktning är en annan. Vi vill skriva om sådant som de stora tidningarna »glömmat bort». Vi vill skriva om Chile vare sig det ska bli tennis i Båstad eller ej.

CHILE-BULLETINEN

vill också behandla övriga Latinamerika. Utvecklingen i Chile är beroende av vad som händer i bland annat Argentina och Peru.

CHILE-BULLETINEN

vill ta upp det aktuella läget i Chile, vi vill sprida information om diktaturens förtryck och om motståndskampens utveckling. Vi vill samtidigt visa hur detta hänger ihop med vad som händer i andra delar av världen. Diktaturen i Chile behöver imperialismens stöd, och imperialismen behöver typer som Pinochet för att hålla ihop sitt välde. Störtandet av diktaturen kommer därför att vara ett hårt slag mot imperialister i alla länder – mot Kissinger, Krupp och »vår egen» Wallenberg.

CHILE-BULLETINEN

ges ut av Chilekommittén, den svenska solidaritetsrörelsen med Chiles folk. Därför vill vi också skriva om Chilekommitténs arbete, om vad vi i Sverige kan göra för att stödja motståndskampen. Vi hoppas kunna ge förslag på vad du som läser Chilebulletinen kan göra: att du inte köper frukt och andra varor från Chile, att du tar upp Chilesolidariteten i den fackförening och så vidare.

Det är alltså ganska mycket vi vill med Chilebulletinen. Men hur har vi lyckats? Vad är bra och vad är dåligt? För att få veta mer om det, och därigenom kunna förbättra Chilebulletinen, har vi ställt samman de här frågorna.

Det är viktigt att vi får ditt svar, vare sig du läser Chilebulletinen för första gången eller prenumererar. Som tack för mödan ska vi försöka göra en bättre Chilebulletin.

CHILE-BULLETINEN

vill stimulera till debatt. »Fallet Chile» ställer viktiga politiska frågor: Är Allendes väg till socialismen möjlig?, hur ska ett starkt motstånd mot juntan byggas upp? och många fler. De chilenska vänsterpartierna har fortfarande olika uppfattningar i dessa frågor. Inte heller vi som skriver i Chilebulletinen är eniga. Men vi är övertygade om att diskussionen kring dessa frågor är nödvändig, inne i Chile och utanför.

*Kamratliga hälsningar
från redaktionsgruppen*

Hur fick du tag på det här numret av Chilebulletinen?

- ☐ av en gatuförsäljare
- ☐ i bokhandeln
- ☐ prenumeration

Annat sätt:

Köper du Chilebulletinen regelbundet?

- ☐ ja
- ☐ nej

Om ja, sedan hur länge?

Hur mycket tycker du Chilebulletinen får kosta?

Vad skulle det betyda om Chilebulletinen kom ut oftare? (1975 gav vi ut 7 nummer)

- ☐ stor förbättring
- ☐ obetydlig skillnad

Andra synpunkter:

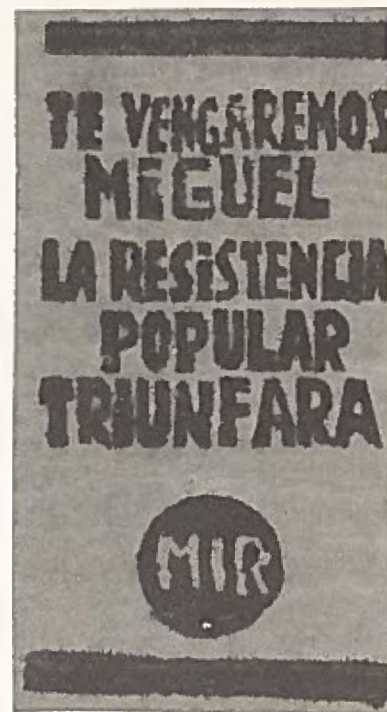
Hjälp oss...

Nelson Gutierrez...

◀ 21

sektorer – framför allt Kommunistpartiet – är anhängare av en allians med borgerliga krafter, närmare bestämt med Frei och Kristdemokraterna. Mot den här uppfattningen står en annan, som hävdar att det naturligtvis är viktigt att utnyttja splittringen inom borgarklassen till motståndskampens fördel men att det vore felaktigt av vänstern att underordna sig någon av de stridande borgerliga fraktionerna genom att sträva efter att ingå en allians med sådana som Frei. Den här senare uppfattningen har stärkts kraftigt det senaste året. Den stöds förutom av oss i MIR även av delar av Socialistpartiet samt av MAPU, Kristna Vänstern och stora grupper partipolitiskt oberoende.

Detta sagt om motsättningarna på ledningsnivå. På basplanet, däremot, är läget annorlunda. I skolor,

fabriker, i kåkförstäder och i motståndskommittéerna arbetar många kamrater ur MIR, Kommunistpartiet, MAPU etc. tillsammans, sida vid sida. Det här samarbetet är något som hela tiden tenderar att förstärkas.

● Så det finns medlemmar ur Kommunistpartiet som arbetar i motståndskommittéerna?

■ O ja, många. Det finns också många radikaliserade kristdemokrater. När det gäller basarbetet har vi goda erfarenheter av samarbete över partigränserna. Det förekommer också att medlemmar av MIR arbetar i de strukturer som byggts upp av Kommunistpartiet. Det gäller t.ex. vissa fackliga sammanhang och arbetet ute i kåkförstäder.

S. V.

Hurudana tycker du illustrationerna är?

- ☐ bra
- ☐ dåliga

Förslag till förändringar:

Vad tycker du om språket? Ge exempel på en artikel där språket fungerar och en där det inte fungerar, gärna ur det här numret!

Vad tycker du om förhållandet mellan mängden text och illustrationer?

- ☐ för mycket text
- ☐ för mycket illustrationer
- ☐ lagom

Hur många artiklar har du läst i det här numret?

- ☐ någon enstaka
- ☐ ungefär hälften
- ☐ samtliga eller nästan samtliga

Hur tycker du Chilebulletinen skriver om Chilekommitténs arbete?

- ☐ för lite
- ☐ för mycket
- ☐ lagom

Synpunkter på artiklar om Chilekommittén:

Hur tycker du vi tar upp andra latinamerikanska länder än Chile?

- ☐ för lite
- ☐ för mycket
- ☐ lagom mycket

Vilken typ av artiklar skulle du vilja att vi hade om övriga Latinamerika?

- ☐ framförallt historiska bakgrundsartiklar
- ☐ framförallt korta nyhetsartiklar
- ☐ framförallt längre analyserade artiklar

Andra förslag:

I det här numret finns det ett långt avsnitt skönlitteratur. Tycker du att vi ska ha det i fortsättningen också?

- ☐ ja
- ☐ nej

Synpunkter:

I det här numret publicerar vi tre debattinlägg om den chilenska motståndskampen.

Tycker du att det är ett bra sätt att föra ut den politiska diskussionen om Chile?

- ☐ ja
- ☐ nej

Synpunkter:

Försök ge ett helhetsomdöme om Chilebulletinen!

- Jag är ☐ medlem i Chilekommittén
☐ medlem i annan politisk organisation
☐ ej aktiv i någon politisk organisation

Yrke/sysselsättning:

Ort:

Får du tillräckligt med information om Chile genom Chilebulletinen?

- ☐ ja
- ☐ nej

Synpunkter:

Är det något du helt saknar i Chilebulletinen?

Tycker du att det är för lite av något i Chilebulletinen?

Vilken tycker du är den bästa artikeln i det här numret? Motivera!

Vilken artikel tycker du är sämst? Motivera!

Hur använder du Chilebulletinen? Har det exempelvis hänt att du startat en diskussion eller föreslagit ett uttalande för Chile efter att ha läst en artikel i Chilebulletinen? Ge exempel!

Tack!

En mycket märkvärdig historia...

◀ 10

– Jag skall skåla med tomt glas. I natt gick jag för långt, sade don Migdonio gladlynt. Skål, pojkar!

För att kunna fly från ytselns virvlar svepte de glasen i ett drag. Don Migdonio lät glasen flöda över på nytt.

De tömde det andra glasen.

– Jag vet inte vad det är med mig, sade Jaramillo och förde händerna till halsen, jag får ingen luft.

– Jag har blivit illamående av något, viskade Madero. Han var blek och vände och vred på sig.

Han var den förste som föll. Tre av männen rullade ner döda och de andra skakade i en dödlig magkramp. Don Migdonio fannade dem med en blick av läder. Rico förstod alltför sent och i en krampräckning slog han ner porträttet på don Migdonios mor, men nu kunde han inte spotta på honom.

– Din förbannade bastard...! lyckades Espiritu Félix säga, innan han dröp av med tarmarna grillade av gift.

Femton minuter senare bar förvridna grupper i väg dem med fötterna först och de vanställda ansiktens illa dolda av deras ponchos. Torget sprack ut i klagorop men anförvanterna fick inte ens tid att begråta dem. Mulorna var redan förberedda. Det förhöll sig så att över allt annat fruktade don Migdonio »onda ögat». Denna jätte, som inte lät sig förödmjukas av någon mänsklig varelse, skakade av köld under sitt täcke varje gång som hundarna tjöt vid själarnas vandring. Han tolererade inte jordfästningar på sitt gods. Knappt hade en döende dunstat ut sin själ, förrän hans anförvanter skyndade sig att svepa honom i ett lakan som var späckat med kryddofstade örter. På en åsna eller en mula företog de avlidna den verkliga sista

resan mot avlägsna gravar som grävts bortom El Estribos gränser, i trakter där de dödas hätska bitterhet inte mördade blommorna eller förgiftade vattnet. Det fanns inte tid för snyftningar. Likvakan var en utflykt. Men eftersom El Estribo nästan var oändlig, red man i dagar för att få ut de avlidna. I början bevarades liken av kylan uppe i bergen, men sedan besegrades näsornas förtvivlade ansträngningar av ravinernas hetta, trots att de var igenkorkade av ruta. De avlidna var ilska över att ha berövats vakor och böner, och till och med mulorna led av deras bitterhet.

De tog ut dem klockan tolv. Halv ett galopperade en av förvalterna bort i den motsatta riktningen. Fem dagar senare sände han följande telegram: »Doktor Montenegro, domare första instans, Yanahuanca. Vänligen meddelar jag er femton lantarbetare döda godset El Estribo, pga kollektiv infarkt. Migdonio de la Torre.»

– Idioter! sade doktor Montenegro.

Manuel Scorza: Trumvirvel för Rancas. Wahlström & Widstrands förlag 1975. Cirkapris 25 kronor.

CHILEBULLETTINEN

Ansvarig utgivare: Anna-Karin Sjödin

Redaktionssekreterare: Stefan de Vylder

Chilebulletinens adress: Bryggargatan 4, 111 21 Stockholm. Tel: 08-21 273, 20 29 96.

Prenumerationspris för 7 nummer framåt: 15 kronor. Stödprenumerations: 25 kronor. Kampprenumerations: 50 kronor. Betalas på postgiro 88 72 33-5, Chilebulletinen. Ange på talongen från och med vilket nummer prenumerationen skall börja.

Tryck: Civiltryckeriet i Kristianstad AB

Detta nummer presslagt 4 mars.

Manusstopp för nummer 3/76: 20 mars.

Nummer 3/76 beräknas komma ut till första maj.

CHILEKOMMITTEN

Chilekommittén bildades som solidaritetsorganisation i december 1971. Efter militärkuppen i Chile den 11 september 1973 är Chilekommittén i Sverige en del av den internationella solidaritetsrörelsen för motståndskampen i Chile.

Sedan den första nationella kongressen i december 1973 är Chilekommittén en riksorganisation med gemensamma stadgar och gemensam styrelse för hela landet.

Chilekommitténs målsättning är att politiskt och materiellt stödja motståndskampen i Chile samt att sprida lärdomar om den chilenska arbetarklassens kamp före och efter gorillakuppen. Chilekommitténs insamlade medel går oavkortat till motståndskampen inne i Chile. Chilekommittén är partipolitiskt obunden och tillåter olika politiska riktningar och tendenser att komma till uttryck såvida inte tendenserna går emot kommitténs plattform

Chilekommittén arbetar efter följande tre huvudparoller:

STÖD DET CHILENSKA FOLKETS KAMP MOT FASCISM – FÖR SOCIALISM!

BEKÄMPA IMPERIALISMEN!

STÖD MOTSTÅNDET – BOJKOTTA DIKTATUREN!

FRIGE DE POLITISKA FÅNGARNA!

Medlem i Chilekommittén kan den bli som stöder plattformen, efter tid och förmåga arbetar i en lokalkommitté samt betalar medlemsavgift (30 kr/år).

Den som inte har tid eller möjlighet att arbeta med en lokalkommitté kan stödja oss genom att teckna stödmedlemskap á 30 kr i vilket ingår en prenumeration på Chilebulletinen. Pg 88 72 33-5.

Chilekommitténs kansli (adress som bulletinen) sätter dig i förbindelse med närmaste lokalkommitté.

STÖD MOTSTÅNDSKAMPEN I CHILE! Postgiro 65 39 28-2.

I Sverige finns Chilekommittén på följande orter:

Arvika, Boden, Borlänge, Borås, Enköping, Eskilstuna, Eslöv, Falun, Filipstad, Flen, Gislaved, Gävle, Göteborg, Halmstad, Helsingborg, Härmösand, Hässleholm, Jokkmokk, Jönköping, Kalmar, Karlskrona, Karlstad, Kiruna, Kramfors, Sandöwerken, Kristinehamn, Köping, Landskrona, Linköping, Ludvika, Luleå, Lund, Malmberget, Malmö, Molkom, Motala, Norrahammar, Norrköping, Nybro, Nynäshamn, Nässjö, Oskarshamn, Perstorp, Råslätt, Simrishamn, Skellefteå, Skövde, Stor-Stockholm, Storvik, Södertälje, Tomelilla, Uddevalla, Umeå, Uppsala, Varberg, Vingåker, Visby, Västerås, Växjö, Ystad, Öland, Örebro, Örnsköldsvik, Östersund.

I Stor-Stockholm finns följande lokalkommittéer:

Adolf Fredrik, AMU-center, Bergshamra, Brännkyrka/Vantör, Farsta, Filmgruppen, Frihamnen, Haninge, Huddinge, Husby/Akalla, Hägersten, Järfälla, Kungsholmen, Lappkärrsberget, Lidingö, Nacka, Narrengruppen, Salem/Botkyrka, Skarpnäck, Sollentuna, Solna/Sundbyberg, Södermalm, Teknis, Tensta/Rinkeby, Täby, Upplands-Väsby, Vallentuna, Vasa/Norrmalm, Vårby/Fittja, Västerort, Årsta, Östermalm.

Hennes skor sig på folket i Chile

— Detta är en storm i ett vattenglas! Det rör sig om ett ytterst litet antal skor, en droppe i havet! Och vi vet inte hur de har kommit till våra butiker!

— Det kan röra sig om ett femtiotal par, jag vet inte, de är förmodligen importerade via agent. Omöjligt att kontrollera eller styra varifrån agenterna köper, säger inköpschef Max Felixon.

Omöjligt att kontrollera. Det är svårt att tro att försäljningskedjorna har så liten makt. Men det gäller däremot för den som vill gräva fram sanna importsiffror. Detaljisten (Hennes) avslöjar inte agenten, och även om de gjorde det så ger varken Kommerskollegium (som ger importtillstånd) eller Tullverket uppgifter om enskilda im-

portörer. Omöjligt att kontrollera.

Hennes/Mauritz tyckte att det var »en obehaglig incident» när Chilekommittén delade ut flygblad och demonstrerade mot deras skoförsäljning. Vi kunde ha valt något annat företag, tyckte de. En dam i butiksledningen kunde inte låta bli att råka stöta armbågen i magen på en av oss.

Och vice VD Stjernqvist uttryckte per telefon den ständiga attityden från näringslivets sida när det gäller handelsbojkott:

— Det är inte vår uppgift — det är politikernas. M.N.

BLIV DIN EGEN PRIVATDETEKTIV

Mellan den första mars och den första maj - under Hamns tre-månaders blockad - bör det inte dyka upp några varor från juntans Chile i de svenska butikerna. Men: chilenska varor kan dirigeras om till Hamburg och ta sig in i Sverige landvägen, de kan lossas av transportanslutna hamnarbetare, Äpplena på bilden ovan komlasterna kan packas om så att hamnarbetarna inte kan av-

göra att det rör sig om varor från Chile, etc. Var därför på din vakt och se till att de chilenska varor som lyckas nästla sig in i Sverige förblir osålda! Tänk på att prylarna kan dyka upp massakerade! Det står inte »Made in Chile» på alla. klädnad gick du väl inte på?

Foto: Peter de Ru